

[Albrechtsen]

- fælde af lovgivningsmagten (dvs. af Folketinget efter reglerne om lovbehandling),
- at fjerne alle bemyndigelser til administrativt i forbindelse med mobilisering at indskrænke demokratiske rettigheder, at iværksætte aflytninger eller brevkontrol uden dommerkendelse osv.,
 - i fredstid at sikre, at dansk militært personel aldrig medvirker til øvelser i brug af atomvåben, øvelser i indførelse af nødrets- eller undtagelsestilstand eller lignende. Tværtimod skal eventuelle øvelser gå på, hvorledes man forsvaret demokratiske rettigheder, hindrer ethvert forsøg på optrapning, sikrer den politiske kontrol med situationen og sikrer, at der ikke bruges atomvåben.

Forslagsstillerne er naturligvis opmærksomme på, at der er en modstrid mellem hele NATO-forsvarets offensive rolle og retningen i nærværende tre forslag, og selv den fulde gennemførelse af forslagene vil ikke i virkelighedens verden sikre, at situationen ikke kan komme ud af kontrol for de danske politiske myndigheder. Men ethvert konkret skridt til her og nu at mindske optrappingsautomatikken bør naturligvis ikke desto mindre forsøges.

Thoft (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning af fortjeneste ved førstegangsafståelse af visse ejerlejligheder mv. (Skærpelse af beskatningen).

(Lovforslag nr. L 59).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Ingerlise Koefoed (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlige tilskud til lokal radio- og fjernsynsvirksomhed.

(Beslutningsforslag nr. B 18).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 6:

Forespørgsel til undervisningsministeren [om regeringens planer for sektorforskningen].

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 15/10 86).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 22:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 8/10 86. Første behandling 14/10 86. Betænkning 16/10 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1987.

Af finansministeren (Palle Simonsen).

(Fremsat 7/10 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Folketinget gennemfører i år for første gang i en længere periode en egentlig førstebehandlingsdebat om finanslovsforslaget. Tinget har herved muligheden for at give de første, principielle bemærkninger om finanslovsforslaget, og samtidig er jo den omfattende udvalgsbehandling allerede gået i gang i Folketingets finansudvalg i september måned.

Jeg skal ikke her i dag gentage Folketingets åbningsdebat, men det er vigtigt, at finanslovsforslaget ses i en større politisk sammenhæng.

Ifølge finansministerens nyeste skøn over finanslovsforslaget for 1987 forventes statens samlede indtægter at nå helt op på 246,9 mia. kr. Det er meget tæt på $\frac{1}{4}$ billion kr. og det højeste tal nogen sinde.

Heroverfor står udgifter, som eksklusive renter af statsgælden er på 195,4 mia. kr., og trækker vi alle udgifterne, herunder altså også renterne på 51,4 mia. kr., fra indtægterne, bliver der ifølge det seneste skøn et lille overskud på 100 mill. kr. tilbage. Men dette skøn er naturligvis behæftet med en betydelig usikkerhed, og det er da også allerede 700 mill. kr. mindre end skønnet i selve det finanslovsforslag, som Folketinget modtog i august måned.

Jeg har noteret, at regeringen og dens ordførere allerede taler højt om den vældige forbedring af statsbudgettet, som er sket i denne regerings tid, og det er jo i hvert fald sandt, at overskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet for indeværende år synes at blive henvend 20 mia. kr. bedre end forventet for et år siden, da vi drøftede finanslovsforslaget for dette år, og det er korrekt at notere, at underskudsårene for statsbudgettet nu er forbi.

Årsagen hertil er imidlertid først og fremmest at finde i de voldsomt stigende skatter. Regeringens finanslov for i år har samlede indtægter på 225,9 mia. kr., men det seneste skøn fra finansministeren er, at tallet bliver 245,9 mia. kr., altså præcis 20 mia. kr. større end forudset. Der er tale om en rekord i skattetryk, 51,2 pct., skønner finansministeren selv, og på den måde er det jo ingen sag at få et overskud.

Regeringen glemmer i sin selvros totalt at fortælle, at dette overskud er skabt med hjælp fra Socialdemokratiet, og at det ganske enkelt ikke havde været muligt uden os. Det står selvfølgelig at læse i de finansministerielle oversigter, som imidlertid de færreste ser, at det først og fremmest er stigningen i aktieselskabsskatten fra 40 til 50 pct., noget, der oprindeligt var et socialdemokratisk forslag, og realrenteskatten, også vores forslag og gennemført i kraft af et forlig med os, der har givet den store del af budgetforbedringen på indtægtssiden.

Da vi som regering – og det synes jeg er værd at mærke sig – i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne med de samme midler søgte at få skabt balance, søgte at få underskuddet ned via nye indtægter, var regeringspartierne ikke hjemme, eller for at sige det mere direkte: regeringspartierne forhindrede os med alle til rådighed stående midler i at få de indtægter. En så dårlig opposition har Socialdemokratiet ikke været for denne regering. Vi har været med til at sikre, at der kunne skabes balance.

Ser vi på finanslovsforslagets udgiftsside, fastholder regeringens forslag, med en række reguleringer op og ned, måltallet 185 mia. kr. i januar 1985-prisniveau.

Regeringen skal ikke glæde sig til at kunne gå ud med angreb på Socialdemokratiet for at foreslå store forøgelse af de totale udgifter, for det agter vi ikke at gøre. Jeg skal imidlertid fremhæve, at der på område efter område er dyb uenighed mellem regeringen og os om den måde, hvorpå pengene bruges. Det gælder både fordelingen af udgifterne mellem de forskellige ministerier og fordelingen inden for de enkelte ministerier og også i en række tilfælde fordelingen mellem forskellige grupper i befolkningen inden for det enkelte konkrete lovforslag.

Jeg skal ikke i dag gå i detaljer med, hvordan Socialdemokratiet ville foreslå finanslovsforslaget ændret. Den debat hører hjemme ved tredjebehandlingen i december måned. Men jeg vil gerne fremhæve nogle områder, hvor vi i ganske særlig grad må protestere mod virkningerne af regeringens økonomiske politik.

Det første område, jeg vil fremhæve, er miljøministeriet. Vi har en voksende økologisk krise. Grundvandet ødelægges, ferskvands- og saltvandsområder uddør, træerne

[Camre]

dør, lungekræft er på fremmarch i byerne, ozonlaget nedbrydes – katastrofernes række er meget lang. Og hvad gør regeringen? Jo, den skærer ned på miljøindsatsen, klart og bevidst. I finansministerens nyeste budgetoversigt for indeværende måned anføres det nyeste skøn for miljøministeriets udgifter i 1986 til 746 mill. kr. og for finanslovsforslaget 1987 til 674 mill. kr., altså 72 mill. kr. mindre. Det er så sent som den 24. i denne måned i dagbladet Aktuelt blevet dokumenteret, at miljøministeren allerede i 1983 i cirkulæreform meddelte landets kommuner, at de i årene 1983–86 burde spare 100 mill. kr. om året på byggeri af spildevandsanlæg. Virkningerne ser man på grundvandet, og man ser det i Kattegat og i andre farvande.

Socialdemokratiet vil ved udvalgsbehandlingen af finanslovsforslaget gøre alt, hvad der er muligt, for at finde et flertal for at ændre miljøministeriets bevillinger opad, sådan at den livsnødvendige miljøindsats kan forøges til et virksomt niveau, og vi forventer, at Det Radikale Venstre nu omsider vil ofre andet end blot ord på den række af redningsplaner, vi hurtigst muligt må iværksætte, mens vi endnu har en chance for at gøre noget.

Jeg kan som et andet centralt område nævne regeringens indgreb over for kommunernes økonomi, dels ved tilskudsnedskæringerne, dels ved straffeaftagelserne, som helt urimeligt rammer skatteyderne, når de igennem deres kommunalpolitikere har valgt at bruge en del af deres indtægt til at få udført vigtige fællesopgaver i kommunen. Disse nedskæringer er eksempelvis årsag til de økonomiske indgreb imod sygehusene, noget, der har forringet behandlingen og skabt lange ventetider mange steder. Forskning og udvikling på sundhedsområdet går i stå, og personalets vilkår forringes lønmæssigt og arbejdsmæssigt for hvert eneste nyt nedskæringsindgreb.

Socialdemokratiet vil af al magt arbejde for at få kommunernes udviklingsmuligheder genoprettet og i ganske særlig grad skabe ordentlige arbejds- og udviklingsvilkår på landets sygehuse.

Jeg skal også nævne hele det sociale område, hvor vi gennem denne regerings fire regeringsår har set en klar nedskæring af realindkomsten for de allerdårligst stillede grupper.

Socialdemokratiet anviste allerede sidste år dækning for at rette disse gruppers sociale situation op, idet vi foreslog den retfærdighedshandling at regulere bistandshjælp og dagpenge, efterløn mv. og samtidig ophæve arbejdsgivertilskuddene, som nu er på over 2½ mia. kr. Vi håber, at vi kan finde et flertal i år for de nødvendige ændringsforlag, som kan skabe rimelige vilkår for disse grupper af dårligt stillede mennesker. De Radikale synes jo da i det mindste at kunne tilslutte sig vores tidligere forslag om at ophæve arbejdsgivertilskuddene, og så er der måske håb om, at Det Radikale Venstre vil udvise lidt større social forståelse end ved sidste års finanslovbehandling.

Vi håber i år på en række områder at kunne bevæge Det Radikale Venstre til at medvirke til en større ændring af finansloven end i tidligere år. Vi mener eksempelvis at have opnået enighed med Det Radikale Venstre om en gældssaneringsreform og ændring af studiestøtten. Det er ikke noget, man kan finde på finanslovsforslaget fra regeringen, men vi vil sikre, at det kommer ind ved tredjebehandlingen, selv om jeg naturligvis må erkende, at vi er usikre på, om Det Radikale Venstre magter at støtte os i at gennemføre disse ting, for det er jo vores bitre erfaring, at Det Radikale Venstre ikke gennemfører andre finanslovsindgreb, andre finanslovsopretninger eller -ændringer, end dem, som Det Radikale Venstre kan få lov til hos finansministeren og statsministeren.

Jeg vil også fremhæve, at når vi ser ned over resultatet af dette finanslovsforslag, så gælder det jo, at mange af udgiftsposterne, om jeg så må sige, kunstigt er reduceret. De er nemlig reduceret ved, at byrder er væltet over på mennesker i den private sektor gennem større selvbetaling, egenbetaling, eller hvad man nu kalder det. Endvidere er der på en lang række områder større indtægter, som ikke er skatter og afgifter, men betaling, der modregnes i udgiftssatsen, og derved får man altså et mindre udgiftsbeløb, end man ellers ville have haft. Det er en indirekte forhøjelse af skattetrykket; det regnes ikke ind i procenten, den er sandt at sige også høj nok i forvejen, men det er en klar forøgelse af de byrder, som befolkningen må bære.

Sammenfattende kan man om en række af regeringens finanslovsnedskæringer fastslå, at regeringen sparer centrale dele af velfærds-

[Camre]

staten ihjel. Jeg har her nævnt miljøbeskyttelsen, sygehusene og vægtige sociale udgifter, men der er på en lang række områder tale om en tilsvarende besparelsesmodel, som er direkte rettet mod det lighedssamfund, som vi har skabt. Nedsikringerne i forvaltningerne i stat og kommuner er årsag til den omfattende og velbegrundede uro, som vi møder sted efter sted.

Vi sagde ved overenskomstfornyelsen i 1985, at der skulle skabes en lige lønudvikling i den private og i den offentlige sektor, og vi sagde, at den ulighed, som regeringen skabte i lønudviklingen mellem de to sektorer, ville blive dyr at rette op på. Det ser vi nu beviserne for, men intet i finanslovsforlaget lover en genopretning af uligheden.

Jamen det går nu alligevel ufatteligt godt, ville statsministeren og alle hans konservative yuppier sige – i hvert fald de af dem, der endnu ikke har måttet stille Porschen til salg på grund af børsens seneste nedtur. Se nu bare på beskæftigelsen, vil statsministeren sige: 210.000 nye arbejdspladser. Jeg påviste under åbningsdebatten fra denne talerstol, at statsministerens tal, indeholdt i det uddelte skriftlige manuskript, simpelt hen ikke stemte. Ja, jeg gav endda statsministeren et papir med en udregning, simpel matematik på statsministerens egne tal, som viste, at tallene ganske enkelt ikke passede sammen. Statsministeren har ikke kommenteret disse tal. Statsministerens beskæftigelsesfremgang på 210.000 er ganske enkelt statistisk fusk, hvis årsag lederen af Socialdemokratiets analyseafdeling, Jacob Buksti, også har klarlagt i pressen i sidste uge.

Jamen importen da. Den går i hvert fald helt ufatteligt godt.

Ja, det havde været dejligt, hvis man så også kunne sige det samme om eksporten, men det er jo mildt sagt ikke muligt. De seneste handelsbalancetal er et nyt skræmmende bevis på, at regeringens påståede opretning af dansk økonomi ikke virker. Til trods for det ene indgreb efter det andet – julepakke, påskepakke, kartoffelkur, nedsikringer og nye skatter – er der stadig ikke styr på udviklingen. Hver gang regeringen gennemfører et nyt indgreb, får vi at vide, at nu vender udviklingen, og hver gang bliver det stadig værre, og der bliver kortere tid til det næste indgreb.

Det er efterhånden ikke bare Socialdemokratiet, der kritiserer regeringens politik. Hele striben af mere eller mindre borgerlige bankøkonomer forudsiger en fortsat negativ økonomisk udvikling, og børsens reaktion – meget kraftig på aktieområdet, men nu også ganske tydelig på det generelle renteniveau område – viser klart, at erhvervslivet har mistet tilliden til regeringens politik. Der kan godt tales om pludselige og uoverlagte udsving, men man skal gøre sig klart, at børsen i det lange løb ikke reagerer anderledes end det, der er økonomisk rationelt, det, der er økonomisk belæg for.

Senest har også Jyske Banks cheføkonom peget på, at erhvervslivet investerer i forældet teknologi, som ikke øger produktion og produktivitet; her finder man kernen i, at det ikke er muligt at få eksporten til at stige.

Over for alle de problemer, som regeringen ikke fik løst med sine jule- og påskeindgreb, har vi nu set det seneste fejlkonstruerede korstog, kaldet kartoffelkuren. Det venligste, man kan sige om dette indgreb, er, at det kom på et alt for sent tidspunkt. Det forstærker en igangværende nedtur, og derfor kan det få store skadevirkninger, som igen rammer socialt skævt; det vil især gælde beskæftigelsen i byggebranchen.

I kraft af alle disse nedsikringer får vi efter denne finanslovs førstebehandling nogle ændringsforslag fra regeringen, som skal udmønte specielt nedsikringerne i anlægssektoren, det byggestop, som regeringen har gennemført, og det vil igen vise sig, at det har negative følger for udbygningen i store dele af landet. De små samfund, trafikken osv. vil på grund af dette indgreb igen blive ramt.

Kartoffelkurindgrebet var igen ikke det, dansk økonomi virkelig har behov for: en kraftig forøgelse af opsparingen og investeringerne, en målrettet, ekspansiv erhvervs politik, som vi netop har offentliggjort et omfattende forslag til, et forslag, som mit partis erhvervsordfører, hr. Bjørn Westh, vil få lejlighed til at redegøre detaljeret for under debatten i morgen.

Indgrebet er heller ikke det middel imod Overdanmarks forbrugsekspansion, som stadig væk behøves. Denne regering vil gå over i historien som regeringen, der satte rekord i import af Mercedeser, BMW'er og Porscher betalt med de penge, der skulle være brugt til konkurrencedygtig højteknologi i danskejede

[Camre]

virksomheder og til investeringer i miljøforbedrende anlæg og metoder, som kan forhindre et omfattende økologisk sammenbrud, og som den regering, som lod Overdanmark more sig for de penge, som skulle være brugt til at få vores sygehuse til at fungere og til at skabe social balance og harmoni i samfundet.

Vi ser i finanslovsforslaget for 1987 intet, der kan forhindre en økonomisk nedtur i 1987, men tværtimod meget, der vil forstærke den. Det store betalingsbalanceunderskud, som i år sætter ny rekord, taler regeringen helst ikke om. Desværre siger betalingsbalanceunderskuddet heller ikke hele befolkningen så meget. Men som min kollega hr. Erling Olsen siger: betalingsbalanceunderskuddet vil først fremstå som rigtig truende den dag, hvor folk finder ud af, at det ikke er en by i Rusland, men en chef i Tyskland.

Betalingsbalanceunderskuddet betyder en dagligt øget gældsætning til udlandet; salget af danske aktier til især Vesttyskland er igen på vej opad. Magten over danske virksomheder havner i stigende grad på udenlandske hænder, og det gælder især for de konkurrencedygtige, teknologisk interessante virksomheder. Jeg skal bare som det seneste par eksempler nævne Christian Rovsing og lyslederkabelfabrikationen hos Nordisk Kabel og Traad. Følgerne heraf behøver jeg ikke beskrive, dem mærker allerede alt for mange danskere blandt dem, som ikke handler på børsen.

Jeg er overbevist om, at regeringen i denne debat igen vil klynge sig til overskuddet – eller skal vi nøjes med at kalde det ligevægten? – på finanslovsforslaget for 1987. Men statsbudgettets overskud i en opgangskonjunktur, som vi har haft det i 1985 og 1986, er en selvfølge, og det villé også være der under en socialdemokratisk regering. Budgettets balance er et styreredskab, og det er en selvfølge, at vi i gode tider betaler af på gælden fra de dårlige tider. Det burde så også gælde parallelt for gælden til udlandet, som netop i disse år skulle have bevæget sig samme vej som budgetunderskuddet, og som regeringen altså ikke har magtet at få til at gøre det.

Socialdemokratiet kan ikke støtte den utilstrækkelige og socialt skæve politik, som dette finanslovsforslag er udtryk for, og vi vil i det fortsatte arbejde med finanslovsforslaget

for 1987 arbejde for at opnå ændringer, der i det mindste er i stand til at mindske regeringsforslagets skadelige virkninger.

Vi stemmer naturligvis, hvis regeringen har sin parlamentariske basis i orden, som vanligt for finansloven, når den ligger klar efter tredje behandling, men jeg udtrykker håbet om, at det vil være muligt i år at få ændret forslaget mere dybtgående, end det har været muligt i de foregående 4 år under den borgerlige regering.

Collet (KF):

Indledningsvis vil jeg gerne takke finansministeren for den glimrende måde, finanslovsforslaget i år er blevet fremlagt på. Lovforslagets bemærkninger er overordentlig velskrevne, og de forskellige Småtryk, som er kommet fra Finansministeriet, har lettet overblikket på en udmærket måde, og ikke mindst det stikordsregister, som vi i år har fået, hjælper os meget rundt i det meget omfangsrige finanslovsforslag. Jeg synes, det er glædeligt, at regeringens moderniseringsstræbelser også er udstrakt til at gælde finansudvalget.

Nu er det jo 10 år siden, vi sidst havde en egentlig finanslovdebat, hvor de prioriteringer og ændringer, som finanslovsforslaget lægger op til, kan underkastes en politisk debat.

Finansloven er vel enhver regerings stærke styringsinstrument. Gennem den bestemmes, hvilke opgaver regeringen vil løse, hvilken vægt den tillægger løsningen af forskellige opgaver, hvor mange penge og hvor mange af statens medarbejdere der skal sættes ind på forskellige områder, og i vid udstrækning bestemmer den, hvorledes midlerne til at finansiere de mange offentlige opgaver skal fremskaffes.

Samtidig er der jo en tovejssammenhæng mellem finansloven og samfundsøkonomien. Statsfinanserne er jo meget afhængige af den samlede økonomiske udvikling, men samtidig påvirker selve udformningen af finansloven udviklingen af samfundsøkonomien. Finansloven har derfor en helt overordnet styrende funktion i det danske samfund.

Derfor hilser vi med tilfredshed, at vi efter 10 års afbrydelse igen får en egentlig førstebehandling af finanslovsforslaget, i stedet for at denne, som det er sket i de senere år, er

[Collet]

druknet i åbningsdebatten. Det er dog rimeligt, når selv et lovforslag om placering af badebroer eller om haglskade underkastes en dybtgående førstebehandling her i folketings-salen, at også rigets vigtigste lov, finansloven, får en selvstændig førstebehandling.

Vi glæder os over, at regeringen nu for femte år i træk har lagt låg på de offentlige udgifter og vil holde disse uændrede. I europæisk sammenhæng er dette en enestående præstation, og der er ingen tvivl om, at en stærkt medvirkende årsag hertil er regeringens budgetreform. Budgetreformen sikrer jo, at ministerienes udgifter ikke løber løbsk. Ligesom i det private erhvervsliv har hver minister en økonomisk ramme, som han skal holde sig inden for. Overskrider han på ét område, ja, så må han selv finde besparelserne på andre. Reformen har medført en stærk udgiftsdisciplin, og det er som sagt enestående, at det har været muligt at holde de offentlige udgifter i ro. Men det er også stærkt nødvendigt, for det danske betalingsbalanceproblem skyldes udelukkende, at de offentlige udgifter en overgang er løbet grasset.

Den private sektor har derimod været for lille. Den offentlige sektor har beslagnet mange penge og mange gode hjerner. Derfor har den private sektor været for lille til at gøre, hvad man forlangte af den, nemlig fjerne betalingsbalanceunderskuddet.

Men dette rådes der bod på i disse år. I 1982 beslagnede den private sektor kun 38 pct. af bruttonationalproduktet. Det var den mindste private sektor, vi havde i Europa. Men i 1987 vil den private sektors andel af nationalproduktet være steget til 44 pct., mens den offentlige sektors andel er faldet tilsvarende. Denne udvikling er ganske enkelt sket ved at holde de offentlige udgifter i ro, mens man igennem indkomspolitik, valutakurspolitik og meget andet har skabt vækst i betalingsbalancesektoren. I næsten alle andre lande i Europa falder den private sektors andel af økonomien, mens den altså stiger herhjemme. Det er glædeligt og nyttigt, og denne omstilling må ubetinget fortsætte, for en større privat sektor er en ubetinget forudsætning for, at vi kan få overskud på betalingsbalancen, få tilbagebetalt den udenlandske og indenlandske gæld og få nedsat det høje skattetryk herhjemme.

Der er én værdifuld nyskabelse i udformningen af finanslovsforslaget. Når man i fi-

finanslovsforslaget tidligere skulle forudsige, hvad omkostningerne på et område blev det følgende år, så medregnede man tidligere ikke den stigning, der ville komme i priser og lønninger, selv om man vidste, at den ville komme. Løn- og prisstigningerne fik man senere automatisk tillægsbevilget. I ministerierne var der ikke da nødvendigvis altid motivation til at holde løn- og prisstigningerne under kontrol, men dette ændres fra i år. Ligesom i erhvervslivet skal ministerierne nu i deres budgetter forudsige pris- og lønstigningerne det næste år og medtage disse på finansloven. Det bliver så ministeriets ansvar, hvis det budgetterer forkert, ligesom det er direktionens ansvar i en erhvervsvirksomhed. Fremover må pris- og lønstigninger forudses og kan ikke automatisk efterbevilges.

Men finansloven er ikke det eneste styringsinstrument, vi har for de offentlige udgifter. Amterne og primærkommunerne afholder en meget betydelig del af de offentlige udgifter; også disse udgifter må holdes under kontrol. Det nytter jo ikke, at staten holder sine udgifter i ro, hvis kommunernes løber løbsk; så løber også betalingsbalancen løbsk. Derfor forlanger staten det samme af kommunerne, som den forlanger af sig selv, nemlig at de skal holde deres udgifter i ro. De mange klager, vi i disse tider hører fra visse kommuners side, skyldes ikke, at staten forlanger, at kommunerne skal skære ned, men tværtimod, at staten ikke vil tillade, at kommunerne øger deres udgiftsniveau.

Det har været fremhævet, at hovedårsagerne til det øgede skattetryk i kommunerne er driftsafgiften, som skønnes til 2 mia. kr. Men på baggrund af kommunernes udgifts-, indtægts- og likviditetsforhold i 1987 er det dog helt klart, at kommunerne ville kunne finansiere såvel den aftalte udgiftsramme som driftsafgiften i 1987 med stort set uændret skattetryk i forhold til 1986.

De kommunale skatteforhøjelser for 1987 må derfor søges i den budgetterede overskridelse på ca. 4 mia. kr. af den aftalte udgiftsramme i 1987.

Selv om de offentlige udgifter som nævnt er holdt i ro, forhindrer dette ikke, at der kan satses i ganske betydelig grad på nye områder. Det kan ske dels ved omprioriteringer og dels ved, at der hist og her bliver luft i budgettet på grund af ændringer i befolkningens alderssammensætning, på grund af

[Collet]

bortfald af sociale, uddannelses- og arbejdsmarkedsydelse som følge af regeringens vellykkede økonomiske politik, på grund af udløb af støtteprogrammer og den slags ting. Det vil sige, at i relation til betalingsbalancen falder passive omkostninger væk, og så bliver der plads til aktive satsninger.

Der er mange aktive satsninger på finansloven i år. Jeg vil nævne nogle enkelte af disse, som vi er særlig glade ved. Fra konservativ side glæder vi os over regeringens aftale med amterne, hvorefter amterne får et meget betydeligt beløb ekstra, især til nedbringelse af ventetiderne på sygehuse.

Vi glæder os også over væksten i forskningsbudgetterne, for vi finder, at forøget viden er en forudsætning for, at vi kan øge velstanden og velfærden herhjemme.

Vi finder det meget prisværdigt, at arbejdsministeren nu for alvor effektiviserer arbejdsformidlingen gennem det landsdækkende edb-baserede arbejdsformidlingssystem, det såkaldte AF-match-system, for det er vigtigt, at der ikke er ubesatte stillinger i den offentlige eller den private sektor samtidig med, at der findes arbejdsløse med kvalifikationer til at bestride disse stillinger.

I helt speciel grad finder vi det positivt, at arbejdsministeren har givet udtryk for, at der vil komme særlige initiativer til formindske af kvindearbejdsløsheden.

Vi sætter også pris på, at der er afsat et meget betydeligt beløb på industriministerens budget til teknologi- og erhvervsfremme. I ganske særlig grad finder vi, at nyskabelsen med at udsende eksperter til udlandet for at hente speciel viden hjem, som vi selv i særlig grad mangler, er et værdifuldt initiativ. Vi har også hæftet os ved, at den tendens, vi har set i finanslovene for tidligere år til, at ministerierne i stigende grad går over til anvendelse af edb i sagsbehandlingen, i år er fortsat. Det vil give bedre service til borgerne og hurtigere sagsbehandling. Det er nok nødvendigt, at vi i finansudvalget går dybere i spørgsmålet om anvendelse af edb på alle de mange områder, hvor det finder sted. Det er meget store beløb, der anvendes, og det er vigtigt, at dette sker på en hensigtsmæssig måde.

Vi glæder os også over finansministerens videreførelse af moderniseringstankerne, som de kommer til udtryk dels i budgetreformen, dels i stillingskontrolreformen, hvor beslut-

ningskompetencen skydes nedad i systemet. Det giver større dispositionsfrihed med hensyn til anvendelse af medarbejdere og penge og giver større albuering i den offentlige sektor.

Med hensyn til retssikkerheden har vi noteret en glædelig udvikling på Justitsministeriets budget, hvor der er tale om øgede bevilgninger til politiet.

På finansministerens eget budget glæder vi os – endda meget – over den gradvise afvikling af samordningsfradraget, som nu finder sted.

Til slut vil jeg gøre et par bemærkninger om skattetrykket. Hr. Camre var oppe på det høje C i omtalen af regeringens ansvar for det store skattetryk herhjemme. Alle de mange udgifter på finansloven skal jo altså finansieres, og dette bør ske over skatterne. Men de tidligere, socialdemokratiske regeringer købte i vid udstrækning offentlige ydelser på kredit; de betalte dem ikke over skatterne. Herved oparbejdede vi en betydelig offentlig gæld, og denne gæld repræsenterer i virkeligheden udskudt beskatning. Socialdemokratiet afholdt offentlige udgifter, som det ikke selv finansierede, eller sagt på en anden måde: skatterne holdtes kunstigt lavt, fordi man finansierede udgifterne via underskud på statsfinanserne.

Hvis Socialdemokratiet skulle have skattefinansieret de offentlige udgifter i perioden 1979–1982, skulle skattetrykket have været på ikke mindre end 48 pct. og ikke de 43 pct., som det faktisk var på. Skattetrykket ville så modsætningsvis i dag have været lavere, fordi der ikke skulle svares renter af statsgælden. Der betales i dag 9 pct. af bruttonationalproduktet i renter på statens gæld, og trækkes de fra det samlede skattetryk, kommer vi ned på 40 pct. i, hvad man i dag kunne betragte som reelt skattetryk.

På denne baggrund må det betragtes som overordentlig tilfredsstillende, at regeringen har opnået balance på statsbudgettet – med et kun svagt stigende skattetryk til følge. Balancen er i vid udstrækning skabt gennem den økonomiske vækst. Jeg har meget svært ved at forstå hr. Camres meget artikulerede udsagn med hensyn til regeringens ansvar for skattetrykket her; man skal nok kaste blikket lidt længere bagud, for at vi måske kan dele ansvaret lidt.

[Collet]

Til allersidst kan vi jo håbe på, når finanslovforslaget for 1987 er vedtaget og finansåret 1987 gået, at vi så har set en endelig stabilisering af den danske økonomi, hvor overenskomsterne er faldet pænt på plads, hvor indkomststigningerne er holdt i ave, hvor vi har oplevet en afgørende vending i betalingsbalanceudviklingen, og hvor beskæftigelsen er pæn.

Som helhed er vi tilfredse med finansministerens forslag til finanslov, og vi vil gå ind i drøftelserne i finansudvalget i en positiv ånd og gennemarbejde finansloven og regeringens ændringsforslag og stemme for finansloven ved tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Der må være noget, hr. Collet har misforstået. Jeg har ikke kritiseret regeringen for skattetrykket. Jeg sagde faktisk ganske klart og tydeligt, at jeg bebrejdede regeringspartierne – ikke regeringen, men regeringspartierne – at de i årene 1979–1982 igen og igen forhindrede os i at øge skatterne, og ikke bare fordi man dengang syntes, vi ville øge skatterne på nogle områder, regeringspartierne ikke kunne lide. Nøjagtig på de områder, hvor denne regering med vor støtte har kunnet øge skatterne, dér forhindrede man os i at gøre det. Jeg nævnte to konkrete eksempler: aktieselskabsskatten fra 40 pct. til 50 pct. og realrenteskatten.

Jeg synes, man må sige, at det er besynderligt, at hr. Collet nu hidser sig op til at kritisere Socialdemokratiet for, at vi havde for lavt skattetryk: det var 44 pct., og det skulle have været 48 pct. Vi prøvede igen og igen, men vi blev stemt ned i denne sal, hr. Collet.

Og så vil jeg føje én ting mere til, nemlig at når man ser på konjunktursituationen i 1970erne og i dag, så er der jo altså en grund til, at man i de dårlige år har større udgifter end indtægter i en periode og så, når det vender – som vi i vidt omfang fik det til at vende, efter at vi havde fået forbedret bytteforholdet i 1979–1980 – strammer skatterne op, som vi prøvede i 1980, i 1981 og i 1982 uden noget held. Så den kritik af, at vi ikke havde skattetryk nok, var dårligt anbragt.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg havde meget svært ved at se sammenhængen i hr. Camres replik her. På den ene side sagde han, at det var regeringens agt at øge skattetrykket, dengang der var en socialdemokratisk regering. På den anden side sagde han, at det alligevel ikke var fornuftigt at øge skattetrykket, idet det var fornuftigt af hensyn til de dårlige konjunkturer at finansiere en del af de offentlige udgifter på kredit. De to udsagn hænger ikke rigtig sammen.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Altså, hvis hr. Collet ville høre efter, hvilke årstal jeg satte på: i 1970erne var det fornuftigt at finansiere ved en underbudgettering; da vi kom frem til 1980, prøvede vi at få skatteindtægter ind for at rette op. Det blev forhindret af de regeringspartier, som i dag kan glæde sig over en bedre situation, skabt ved, at vi ikke var lige så usaglige, da vi kom i opposition.

Fogh Rasmussen (V):

Lad mig først knytte en enkelt bemærkning til den meningsudveksling, der netop har fundet sted.

Hr. Camre anfører, at det er underligt, at regeringspartierne før regeringsdannelsen i september 1982 var imod en realrenteskat og efter regeringsdannelsen i september 1982 gik ind for en realrenteskat. Der findes en god, sund og logisk forklaring på det stemnings-skifte. De mange milliarder kroner, som realrenteskatten ganske rigtigt indbringer til statskassen, ville nemlig være givet dårligt ud til en socialdemokratisk finansminister; men de bliver unægtelig givet godt ud, når det er en borgerlig-liberal finansminister, der administrerer beløbet og bruger det til en økonomisk genopretning. Det er forklaringen.

Det finanslovforslag, som vi i dag førstebehandler, er et vidnesbyrd om, at regeringen fører en sund finanspolitik. Der er flere positive forhold at hæfte sig ved i finanslovforslaget. For det første er der kommet balance på statsbudgettet. I august 1982 forudså den daværende, socialdemokratiske regering et statsunderskud i 1984 på 90 mia. kr. Det er nu vendt til et overskud. For det andet har staten i konsekvens af sit overskud stoppet

[Fogh Rasmussen]

salget af statsobligationer og trukket sig ud af det hjemlige obligationsmarked. Statsfinansierne har derfor ikke længere den rentedrivende effekt, som gjorde sig gældende tidligere. For det tredje er statens indenlandske gældsætning stoppet og den indenlandske statsgæld nu begyndt at falde. Og endelig for det fjerde kan vi nu glæde os over, at statens rentebetalinger er faldende; renteutgiften falder fra 55 mia. kr. i 1986 til 51 mia. kr. i 1987.

Der er to årsager til den kraftige forbedring af statsfinansierne. Dels er indtægterne til det offentlige vokset ganske kraftigt, dels er udgifterne holdt i ro. Denne forbedring af statsfinansierne har så affødt en kraftig kritik fra begge sider af oppositionen. Fremskridtspartiet og i dag også hr. Camre påstår, at forbedringen alene skyldes et voldsomt stigende skattetryk. Socialdemokratiet og SF kritiserer regeringen for brutale nedskæringer i den offentlige sektor. Begge påstande er usande og bliver ikke rigtigere af, at hr. Camre gentager dem i dag. Man kan sige, at det, hr. Camre har villet i dag, er både at blæse og at have mel i munden.

Det er korrekt, at det synlige skattetryk er vokset i de senere år, men der er flere ting at sige til det. Skattetrykket afspejler i dag lige nøjagtigt, hvad den offentlige sektor koster. Hver gang der gives en offentlig krone ud, kræves der en krone ind. De, der klager over skattetrykket, klager altså i virkeligheden over, at den offentlige sektor er for dyr. Det er hykleri, hvis man både ønsker flere penge til sygehuse og miljøinvesteringer og bedre løn til de offentligt ansatte og så samtidig synes, at skatterne er for høje.

Vi har for første gang i mange år noget, jeg vil kalde et ærligt skattetryk. Hver gang den tidligere regering gav en krone ud, krævede den kun 80 øre op i skat, resten blev lånt. På den måde er det jo ingen sag at holde skattetrykket nede, men det er et uærligt skattetryk, for skattebyrden væltes bare over på fremtiden. Derfor slås vi i dag med et for højt skattetryk.

Jeg erkender, at skattetrykket er højt og også for højt, og jeg vil også gerne slå fast, at det er Venstres klare mål, at skatterne sættes ned, når underskuddet på betalingsbalancen er væk. Budgetdepartementet har påvist, at det er en realistisk politik. I budgetredegerelsen fra maj i år findes der klare tal for det.

Hvis de offentlige udgifter fortsat holdes i ro, vil skattetrykket kunne sænkes med 10 pct. frem mod år 2000. Men hvis de offentlige udgifter får lov til at stige bare 2 pct. om året, vil skattetrykket derimod vokse med 5 pct. indtil år 2000 og med 17 pct. frem til år 2010. Det er officielle beregninger, og de tal viser, at der ikke er plads til at øge de offentlige udgifter. Der skal i mange år endnu fastholdes en reel nulvækst på de offentlige budgetter.

Venstre ønsker nemlig, at der skal skaffes plads til at sænke skattetrykket. En ny stigning i de offentlige udgifter vil uundgåeligt udløse højere skatter. Et øget skattetryk vil med usvigelig sikkerhed føre til mindre arbejdslust, mindre opsparing og mere skatte-tænkning, sort arbejde og grænsehandel.

Og tag nu grænsehandelen som eksempel. Enhver, der har været syd for den dansk-tyske grænse og iagttaget, hvad der foregår dér, vil nok erkende, at dér gøres i hvert fald meget for at fremme danskheden i Sydslesvig. Der er jo i dag tale om en sand folkevandring over landegrænsen, bl.a. som følge af det store afgiftsspænd mellem Danmark og Vesttyskland. Men prisen for denne fremme af danskheden i Sydslesvig er en underminering af det økonomiske grundlag for erhvervslivet i det sydlige Jylland, og derfor er der i disse områder tale om forvriddning af erhvervsstrukturen, som vi ikke bare kan se passivt på, men som helt oplagt må give anledning til nogle overvejelser om skatte- og afgiftsstrukturen i fremtiden.

Derfor kan jeg da godt sige, at når der fra mange sider fremføres stærke ønsker om nye offentlige udgifter og anvendelse af den fremgang, der er sket på de offentlige budgetter, så anser vi det i Venstre for en væsentlig opgave at få løst nogle af de afgiftsproblemer, som eksisterer i grænseegnene.

Der er tale om store og desværre voksende problemer, som vi også politisk er nødt til at interessere os for, og det er den pris, som det vil koste at finansiere større offentlige udgifter, og det er altså den pris, som det vil koste at efterkomme f.eks. Socialistisk Folkepartis overbud.

Det er også usandt, når oppositionen til venstre for regeringen hævder, at regeringen har foretaget brutale nedskæringer i den offentlige sektor. Sandheden er, at i de sidste fire år er der kun sket en beskæring af væk-

[Fogh Rasmussen]

sten i den offentlige sektor. Fra 1982 til 1986 er antallet af offentligt ansatte vokset med 20.000. Sundhedssektoren er et godt eksempel på, hvor forrykt debatten er. Der lyder jamrende klagesange over nedskæringer på sygehusene, og hvad er så kendsgerningen? Tallene viser, at fra 1982 til 1986 er antallet af læger vokset med 900. Plejepersonalet er vokset med næsten 1.300. Kendsgerningen er altså, at ressourceforbruget er stærkt voksende på sygehusene.

Inden for de totalrammer, der er lagt for statsbudgettet, er der i de senere år gennemført adskillige forbedringer af offentlige ydelser og af offentlig service. Det er sket ved at spare på områder med faldende behov og flytte pengene over til områder med voksende behov. I 1987-budgettet er der mange eksempler på forbedringer; lad mig blot nævne forbedringer af Statens Uddannelsesstøtte, indførelse af delpension, gradvis afvikling af samordningsfradaget for ægtefæller, bekæmpelse af flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet, en handlingsplan vedrørende forskning og udvikling og den miljøpolitiske handlingsplan fra maj måned. Det er eksempler på, at realnulvækst altså ikke er identisk med stilstand, men at det er muligt at skabe fornyelse, forandringer, inden for de fastlagte rammer.

Hr. Camre beskæftigede sig en del med miljøpolitikken og kritiserede regeringen for en for svag indsats i miljøpolitikken. Aktuelt er regeringen jo blevet beskyldt for at gøre for lidt for at beskytte havmiljøet; den aktuelle anledning er de tragiske eksempler på fiskedød på grund af forurening af det, man så poetisk har kaldt havet omkring Danmark. Og selvfølgelig berører det os alle sammen at se mængder af fisk med bugen i vejret og havet, der skummer af svineri. Det kan selvfølgelig ikke fortsætte.

Venstre er parat til en aktiv indsats for at løse miljøproblemerne. Men det er helt forkert at fremstille det, som hr. Camre gjorde det, som om regeringen intet har gjort i miljøpolitikken. Der er i de sidste fire år ført en mere aktiv miljøpolitik end nogen sinde. Som eksempler kan jeg nævne handlingsplanen, der inden udgangen af 1980'erne vil nedbringe forureningen af vandløb, søer og de mindre farvande væsentligt og bidrage til at beskytte grundvandet. Indsatsen imod forureningen af miljøet er skærpet, miljøloven er

moderniseret, naturbeskyttelsen er forbedret gennem ændringer af naturfredningsloven, og regeringen har allerede i maj offentliggjort en handlingsplan for de kommende års miljøpolitik, hvor to vigtige punkter er at løse affaldsproblemerne og beskytte dyr og planter. Der er altså allerede iværksat mange initiativer.

Men Venstre vil gerne være med til en forstærket indsats for at redde havet omkring Danmark. Det er en selvfølge, at ulovlige udledninger må bringes til ophør. Der skal selvfølgelig også være et ordentligt tilsyn med rensningsanlæg, spildevandsrensningen skal være i orden, gødningsforbruget må gradvis sænkes, sådan som landbruget allerede er i gang med det, og en række andre ting kan nævnes, f.eks. at vi ser en ekstra gang på de krav, der stilles til industrivirksomhedernes direkte udledninger.

Nu hævder visse kommuner, at det ikke er muligt at gennemføre de nødvendige miljøinvesteringer inden for den anlægsramme, som er aftalt med regeringen. Den aftalte investeringsramme er på godt 7 mia. kr. i 1987. De samlede kommunale miljøinvesteringer ligger på under 1 mia. kr. Til syvende og sidst er det jo et prioriteringsspørgsmål, om kommunerne inden for den samlede ramme ønsker at øge miljøinvesteringerne. I forhold til budget 1986 har kommunerne i det, der ser ud til at blive det endelige regnskab for 1986, næsten fordoblet niveauet for miljøinvesteringer, og det skyldes vel bl.a., at miljøinvesteringer blev fritaget for 20 pct.-anlægsafgiften. Dette højere niveau har kommunerne videreført i budgettet for 1987. Kommunerne har altså inden for rammerne kunnet fordoble miljøinvesteringerne i løbet af bare et år, og det illustrerer vel godt, at omfanget af miljøinvesteringer til syvende og sidst er et prioriteringsspørgsmål.

Alt i alt er der tale om et positivt forslag til finanslov for 1987. Det er et finanslovsforslag, som er et vidnesbyrd om en succesrig genopretningspolitik, og derfor kan jeg sige, at Venstre vil medvirke positivt i det fortsatte udvalgsarbejde med finansloven.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg bliver nødt til at gentage, fordi også hr. Fogh Rasmussen trak et element frem i

[Camre]

min tale, som han har misforstået: jeg har ikke beklaget mig og Socialdemokratiet har ikke beklaget sig over skattetrykket. Jeg sagde, skattetrykket er voldsomt – det tror jeg at hr. Fogh Rasmussen og jeg er enige om, og det må vist være relevant at fremhæve den kendsgerning – men jeg har ikke beklaget det. Jeg stod faktisk heroppe og understregede, at disse skattelove næsten alle sammen, inklusive det seneste skatteforlig, er gennemført med vore stemmer. Det havde vi ikke gjort, hvis vi havde den opfattelse, at det var forkert at øge skatterne; og jeg fremhævede flere gange her, at Socialdemokratiet ikke kunne få de skattestigninger i 1980–1982, da vi gerne ville, men blev stemt ned bl.a. af hr. Fogh Rasmussens parti.

Det er urimeligt, når hr. Fogh Rasmussen slår Socialdemokratiet og Fremskridtspartiet i hartkorn på kritikken. Jeg er helt sikker på, at den politiske ordfører for Fremskridtspartiet, som sidder dernede og ser ud, som om hun gerne ville komme herop og sige noget om, at skattetrykket er for højt, vil erklære sig stærkt uenig i mine synspunkter, og det er jeg glad for.

Det er socialdemokratisk politik, at der i gode tider skal betales for udgifterne i de dårlige. Men det er vel ikke forkert i forbindelse med en finanslovdebat at fremhæve, at skattetrykket faktisk er nået op over 51 pct. På nogle områder ville Socialdemokratiet gerne fordele skattebyrden anderledes, men det er en kendsgerning, at 95 – hvis ikke det er 98 – pct. af de skatteindtægter, som denne regering i øjeblikket bruger til at nedbringe underskuddet på finanslovsforslaget for næste år og på finansloven for indeværende år, har Socialdemokratiet stemt for.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

I hr. Camres første indlæg fik vi så spændingen udløst: Socialdemokratiet vil stemme for finansloven. Alle drog et lettelsens suk, for nu kan regeringspartierne og Det Radikale Venstre og de socialdemokratiske venner endnu en gang erklære sig enige i den finanslov, som hr. Camre kritiserede så stærkt; men man vil altså stemme for den alligevel. Jeg forstår ikke rigtig logikken.

Men jeg vil sige til hr. Fogh Rasmussen, at den udlægning af realrenteafgiften har jeg

dog aldrig nogen sinde hørt. At realrenteafgiften skulle være et mere solidt grundlag at stjæle pengene fra pensionisterne på, end det er under en socialdemokratisk regering, kan jeg absolut ikke erklære mig enig i. Det var en kæmpefadæse, de borgerlige regeringspartier gjorde ved at fremsætte det forslag, så snart de kom i regering, en ting, som de selv var gået til valg på. Jeg synes, det er umoralsk, og det tror jeg at der måske er nogle borgerlige vælgere som også synes.

Med hensyn til det ærlige skattetryk er det jo korrekt, hvis man bare sætter skattetrykket op og siger: nu er det ærligt, fordi de penge, vi gerne vil have ind til offentlige udgifter, må vi kompensere for på skattetrykket. Jamen det er da rigtigt, det er ærlig politik, men det er ikke særlig borgerlig politik efter min mening. Ærlig talt, hr. Fogh Rasmussen, jeg synes, det var nogle dårlige bemærkninger.

De borgerlige bryster sig vældig meget af, at antallet af offentligt ansatte er vokset under denne regering. Det synes jeg ikke er noget, man skal være stolt af. Hvor er det private initiativ blevet af? Hvor er privatiseringen blevet af, som den borgerlige regering lagde op til, da den tiltrådte?

Jeg har lige været til møde med et konservativt folketingsmedlem, og han sagde ordret – jeg skrev det ned, fordi den slags er rart at have på prent –: »Regeringen ønsker ikke de offentlige udgifter skåret ned!«; man kunne næsten se udråbstegnet, sådan lød det altså. Jeg synes, det er fantastisk, at man ikke vil skære det offentlige overforbrug ned. Fremskridtspartiet ønsker på ingen måde at spare på f.eks. sygehusene, som hr. Fogh Rasmussen gjorde så stort et nummer ud af heroppe, absolut ikke. Vi ønsker ikke at spare for de svage stillede i vores samfund, men selv hr. Fogh Rasmussen og hr. Collet må indrømme, at der finder et offentligt overforbrug sted.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Inden for regeringspartiernes rækker kan man en gang imellem få den opfattelse, at partiet Venstre i hvert fald udadtil prøver at skabe det indtryk, at Venstre forsøger at holde regeringen på rette vej.

Efter at have hørt hr. Fogh Rasmussen her i dag må vi konstatere, at partiet Venstre,

[Dohrmann]

selv om man gør det, absolut ikke er et parti, man kan regne med trækker i positiv retning. Det var kort og godt at betegne som sort tale, det meste af det, hr. Fogh Rasmussen sagde.

Hr. Fogh Rasmussen omtaler f.eks. grænsehandelen. Ja, det er da rigtigt, at der er i stribevis af butikker, der er lukket på den danske side af grænsen, hvorimod handelen blomstrer på den anden side, hvor der er kilometerlange køer, men hvorfor er det gået sådan, og hvem har bevirket det? Det har såmænd de regeringspartier, som først foreslog en julepakke og senere påskepakken; det gav virkelig dødsstødet til de danske forretninger nord for grænsen og fik tyskernes forretningsliv til at blomstre. Derfor burde hr. Fogh Rasmussen have tilføjet, at regeringspartiet Venstre beklagede den store fejl, det begik de to gange, da det gik ind for de store afgiftsforhøjelser.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne stille hr. Fogh Rasmussen et spørgsmål i anledning af hans udtalelser om de kommunale budgetrammer og om miljøudgifterne, for jeg synes, det var en underlig sløret melding, der kom fra hr. Fogh Rasmussen.

Jeg har set, at indenrigsministeren i Fyens Stiftstidende den 23. oktober 1986 udtaler, at regeringen ikke skal blande sig – det er en meget ren og klar udtalelse – i, hvordan kommunerne fjerner disse 1½ mia. kr. fra budgetterne. Dermed siger indenrigsministeren ganske klart, at disse nedskæringer også gerne må ramme miljøet.

Nu forstod jeg ikke helt, om det egentlig også var det, hr. Fogh Rasmussen og Venstre mente, men det kunne være rart at vide, hvad der er regeringens og de enkelte regeringspartiers melding i den sag, for den er tåget og uklar, i hvert fald sådan som hr. Fogh Rasmussens bemærkninger fremstod. Jeg forstod ikke rigtig, om hr. Fogh Rasmussen mente, at miljøet skulle sikres. Jeg tror egentlig, at hr. Fogh Rasmussen antydede, at det ville være heldigt, om miljøet blev sikret, men samtidig synes jeg, at jeg i det, hr. Fogh Rasmussen sagde, hørte noget, der godt kunne forstås sådan, at hr. Fogh Rasmussen var enig med indenrigsministeren, og så skal

miljøet jo ikke sikres. Derfor synes jeg, at det ville være passende, om hr. Fogh Rasmussen gjorde det helt klart, hvad der er meldingen på dette punkt.

Hvad angår det, fru Pia Kjærsgaard sagde om indtægter og udgifter, synes jeg, det ville være rart, om Fremskridtspartiet en dag fremlagde en skitse til, hvordan det skulle kunne lade sig gøre stort set at hindre skatteudskrivning og samtidig fjerne realrenteafgiften, forbedre pensionisternes vilkår og dele ud til alle, der har det dårligt, osv. Det ville være rart engang at se en sådan skitse, for det ville jo være fremragende, hvis noget sådant kunne lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Først vil jeg sige til hr. Camre, at jeg finder det klargørende, at hr. Camre her fra talerstolen bekræftede, at Socialdemokratiet ikke har noget imod højere skatter og et øget skattetryk. Det, jeg gjorde, var, at jeg beklagede, at det har været nødvendigt at køre med så højt et skattetryk, som tilfældet er, hvorefter jeg forklarede, hvorfor det har været nødvendigt at gøre det, og gjorde opmærksom på, at det også er Venstres klare mål, at skattetrykket gradvis skal sænkes, når de samfundsøkonomiske betingelser herfor er til stede.

Det er ikke rigtigt, når fru Pia Kjærsgaard kalder realrenteskatten umoralsk. Det er rigtigt, at realrenteskatten lægger en beskatning på pensionsopsparingen, men modstykket er, at inflationen i samfundet på grund af de større indtægter til statskassen og statskassens lavere og faldende underskud også er reduceret, og den lavere inflation er til fordel for dem, der har sparet op til privat pension. Realrenteskatten har altså i virkeligheden været en medvirkende årsag til at sænke inflationen, hvilket igen bedre beskytter pensionisternes købekraft.

Jeg må for en sjælden gangs skyld erklære mig helt enig med hr. Albrechtsen, nemlig i hans efterlysning af nogle kontante forslag fra Fremskridtspartiet, for det kan nu engang ikke lade sig gøre – selv ikke for fru Pia Kjærsgaard – både på det nærmeste at afskaffe beskatningen og så at undgå at skære ned på sygehusene og tilmed udlove store forbedringer til dem, som fru Pia Kjærsgaard

[Fogh Rasmussen]

kaldte de svagest stillede grupper. Det lader sig ganske enkelt ikke gøre.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Vi kunne jo lade det komme an på en prøve, hr. Fogh Rasmussen, så kunne vi se, om det kunne lade sig gøre – bare sådan et lille stykke hen ad vejen. Det ville da i hvert fald være en god begyndelse.

Jeg skal sige til hr. Albrechtsen, at jeg tror nok, vi er lige nye her i Tinget, men jeg har dog fulgt med i, hvad der skete, inden jeg kom ind i Folketinget. Det har hr. Albrechtsen åbenbart ikke. Det vil være ham bekendt, at vi har stillet ændringsforslag til finansloven, jeg mener, det var i et antal af 1.728 eller noget i den stil. Dem synes jeg hr. Albrechtsen skulle sætte sig godt og grundigt ind i, for der bliver ikke foretaget en eneste besparelse for dem, vi kalder de svage i samfundet. De tal kan meget let justeres op til i dag.

Det lader jo til, at hr. Fogh Rasmussen og hr. Albrechtsen som sædvanlig er enige. Det synes jeg heller ikke er noget at rose sig af, hr. Fogh Rasmussen. Hvad med at spare på bureaukratstillinger, på kunststøtte, på udenrigstjeneste, på statslig udlånshjælp, på erhvervstilskud, på en hel masse blanketter, der nu skal udfyldes og registreres og arkiveres og udsendes? Som bekendt skal der ansættes flere tusinde i den offentlige sektor, fordi Folketinget har vedtaget en skattereform. Som bekendt skal der ansættes omkring 750, fordi Folketinget – uden om Fremskridtspartiet, skulle jeg måske af hensyn til referatet sige – har vedtaget en kartoffelkur. Tror hr. Fogh Rasmussen – eller hr. Albrechtsen for den sags skyld, for de er jo enige i dette punkt – at det er med til at sænke skattetrykket? Tror nogen af de herrer, at det er med til at bedre betalingsforholdet over for udlandet? De taler simpelt hen imod bedre vidende, hvis de hævder sådan noget pjat.

Dette finanslovsforslag er ikke andet end et sminket lig. Hvad med forhøjelserne til de offentligt ansatte, som finansministeren har ladet svæve i luften at de nok skal få? Er der taget højde for dem i denne finanslov? Vil der i sidste instans ikke blive et underskud i stedet for det pjatoverskud, som man roser

sig af at have fået gennem øgede skatter og afgifter, og hvor realrentebeskatningen er en meget, meget væsentlig del af den udligning, der nu er sket?

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Hr. Fogh Rasmussen sagde, at han havde forklaret, hvorfor skattetrykket skulle sættes op. Det synes jeg ikke hr. Fogh Rasmussen har; vi har kun fået den pseudoforklaring, at fordi der var nogle dårlige socialdemokratiske regeringer, som ikke betalte for deres udgifter, måtte man jo gøre det nu. Men jeg synes nok, at hr. Fogh Rasmussen bliver fanget lidt i sin egen demagogi. For lidt siden sagde hr. Fogh Rasmussen: »Regeringen har ikke foretaget brutale nedskæringer, det er kun væksten, der er beskåret.«

Ser vi på totaltallene, er det i hvert fald helt korrekt, hvad hr. Fogh Rasmussen siger på dette område. Men hvad var det for noget, der skete i 1970'erne og op til 1982? Der skete det, at socialdemokratiske eller overvejende socialdemokratiske regeringer – i en periode også en SV-regering – havde nogle udgifter, som var større end de indtægter, man trak ind i det enkelte år. De skal nu betales, og derfor sætter man skattetrykket op.

Men når hr. Fogh Rasmussen så siger, at der ikke er foretaget brutale nedskæringer, kun væksten er beskåret, så er det jo det samme som at erkende, at de udgifter, som blev afholdt i de år, var nødvendige. Det, hr. Fogh Rasmussen kan komme og sige, er: jamen vi synes, der skulle have været betalt i det samme år. Og så må jeg spørge: jamen hvorfor hjalp hr. Fogh Rasmussen os så ikke med at få pengene ind til det? Det sagde hr. Fogh Rasmussen dengang nej til.

Vi er i øjeblikket i færd med at betale tilbage på en gæld, der er skabt, fordi de nuværende regeringspartier ikke ville hjælpe os med at skaffe de nødvendige penge; men det var ikke, fordi udgifterne var for store. Jo, det mener fru Pia Kjærsgaard, men det mener regeringspartierne ikke, for så havde de skåret disse udgifter væk, og det har de rent faktisk ikke gjort, jf. hvad hr. Fogh Rasmussen så klart sagde heroppe: alene væksten er beskåret.

[Camre]

Derfor må vi vist holde fast ved, at det, vi gør i øjeblikket, er at betale for nogle overordentlig nyttige og nødvendige udgifter, som dette samfund har afholdt i en periode, hvor det ikke var muligt at skaffe dækning for dem umiddelbart.

(Kort bemærkning).

Maisted (V):

Det, der får mig herop på talerstolen, er Socialdemokratiets udtalelser om besparelser på miljøet. En socialdemokratisk indenrigsminister udstedte den 30. april 1980 følgende cirkulære, hvori der netop om anlægsbesparelser står:

»Endelig skal der under hensyn til de meget stramme udgiftsrammer, som vil blive gældende de kommende år, gøres opmærksom på, at det formentlig vil være nødvendigt allerede i 1980 at være yderst tilbageholdende med investeringer, især i de tilfælde, hvor anlægsprojekter fører til forøgede driftsudgifter.«

Det vil altså sige, at her siger man klart til kommunerne, at de skal spare på miljøinvesteringer og anlægsudgifter, for det er jo ganske indlysende, at øger man miljøinvesteringerne og anlægsudgifterne, øger man selvfølgelig også driftsudgifterne.

Og så fortsætter man:

»Det er herudover regeringens opfattelse, at det, for at denne nedtrapning af væksten i den kommunale økonomi kan realiseres, vil være nødvendigt at foretage en yderligere afdæmpning af anlægsaktiviteten såvel i 1981 som følgende år i forhold til 1980.«

Det vil sige, at en socialdemokratisk indenrigsminister i 1980 klart og tydeligt siger til kommunerne, at de skal fortsætte med at spare på anlægsudgifterne, og det vil sige, at de skal spare på miljøinvesteringerne. Og så laver man et stort nummer ud af, at man hører til det grønne flertal her i Tinget i disse dage, og siger, at miljøministeren har givet ordre til, at man skulle spare på anlægsudgifterne også på miljøområdet. Det er en fortsættelse af det, Socialdemokratiet sagde i cirkulæret af 30. april 1980. Det er hykleri pludselig at vende på en tallerken, fordi man er i opposition, og sige, at nu hører man pludselig til de miljøvenlige, til det grønne flertal her i Folketinget. Det er den måde, Socialdemokratiet driver oppositionspolitik

her i Tinget på. Det er ukorrekt og usandt ord til andet.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg har naturligvis kendskab til de tusinder af forslag, som Fremskridtspartiet i sin tid stillede – det er jo ebbet lidt ud med hensyn til antal af forslag siden – men jeg forstod det dengang sådan, at da var der en konsekvent asocial sammenhæng i Fremskridtspartiets politik. Det er, ligesom man nu er slået over i en mere populistisk stil, idet man hævder, at der er mulighed for at give milliarder til sygehusene, og hr. Dohrmann sagde forleden, at der sagtens kunne skaffes 20 mia. kr. til fjernelse af realrentebeskatningen.

Nu er jeg en stor tilhænger af øget beskatning af pensionskapitalerne – det skal der ikke herske nogen misforståelse om – men Fremskridtspartiet mener altså, at man kan gå den modsatte vej, og det kan ganske enkelt ikke hænge sammen. Jeg synes, man skulle holde op med det.

Så noterede jeg mig, at jeg ikke fik noget svar fra hr. Fogh Rasmussen, og det kan jo godt undre mig lidt, at man i en så væsentlig sag ikke er i stand til at svare på et spørgsmål om indenrigsministerens holdning, men så kan jeg jo spørge indenrigsministeren, om det stadig væk er sådan, at det er den borgerlige regerings eller partiet Venstres eller hr. Fogh Rasmussens holdning – som jeg forstod som et forsøg på at tilsløre tingene – der er gældende, og hvad der i så fald ligger i den. Jeg synes da, at når det spørgsmål har optaget os så meget i debatten her, var det rimeligt, om et af de vigtigste regeringspartier var i stand til at forklare, hvad det er, man mener om den vigtige budgetpost, og det var hr. Fogh Rasmussen ikke i stand til at forklare. Derfor vil jeg godt spørge hr. Fogh Rasmussen og indenrigsministeren, om det er den linje, indenrigsministeren fremlagde i Fyens Stiftstidende den 23. oktober.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hr. Fogh Rasmussen for en kort bemærkning, og derefter går vi over til ordførerrækkefølgen.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Jeg er nødt til at rette en enkelt ting, som hr. Camre sagde. Hr. Camre påstod, at jeg havde brugt udtrykket »tåbelige socialdemokratiske regeringer«. Det vil jeg gerne klart tilbagevise. Jeg har ikke brugt udtrykket »tåbelige« om de tidligere, socialdemokratiske regeringer. Men når nu hr. Camre selv er kommet til at sige det, må det vel være en illustration af rigtigheden i det gamle ord, der siger, at hvad hjertet er fuldt af, løber munden over med.

Jes Lunde (SF):

Før jeg begynder at kommentere regeringens forslag til finanslov, kan der måske være grund til at hæfte sig lidt ved den situation, det bliver fremsat i. Den borgerlige regering havde midt i september måned 4 års fødselsdag, og flere aviser benyttede lejligheden til at gøre en slags status over regeringens politik. En avis skrev således: »Statsminister Poul Schlüter kan i dag fejre fire års jubilæum på sin post. Den opgave, der var regeringens egentlige eksistensberettigelse, at rette op på dansk økonomi, er endnu ikke løst. Og regeringen har rystet på hånden så længe, at det heller ikke sker inden næste valgdag.«

Nu kunne man jo tro, at det bare var SFs avis, Socialistisk Weekend, der havde så barsk en leder, men det var faktisk dagbladet Børsen, der skånselsløst og ærligt skar igennem. Væk fra al jubeloptimismen og regeringspartiernes forsøg på at snakke udenom. Tallene taler jo også deres eget uafviselige sprog.

Det første år regeringen sad, var underskuddet på betalingsbalancen 12 mia. kr., andet år 18 mia., tredje år 28 mia. og fjerde år, 1986, forventes det at komme over 30 mia. kr. Og offentliggørelsen i går af handelstallene for september måned var jo en trist påmindelse om, at det fortsat går nedad.

Så har jeg hørt, at ordførerne for regeringspartierne forsøger at bortforklare problemerne med, at det blot er renter af gammel gæld, men det grænser jo til det uhæderlige. Renteudgifterne udgør ganske vist broderparten af de løbende underskud, men hvis vi ser på betalingsbalancen fratrukket renteudgifter, får vi situationen skåret ud i pap. Udviklingslinjen har da været, at regeringen

har fået vendt resultatet fra et overskud på 6 mia. i 1983 og 5 mia. i 1984 til et underskud på 2 mia. i 1985 og et skønnet underskud på 7 mia. i 1986. Konklusionen er helt klart, at regeringen er selvstændigt ansvarlig for en drastisk nedadgående tendens; ingen bortforklaringer duer.

Og så er regnestykket endda nådigt, for egentlig burde man jo også trække olieprisfaldet ud for at få en bedømmelse af regeringens egen politik. Her har regeringen hentet en udefra kommende forbedring på ca. 10 mia. kr., som den har ødslet bort.

Det er selvfølgelig kedeligt at have så mange tal i en ordførertale, men det er desværre nødvendigt. Når regeringen forsøger at smyge ansvaret af sig, må vi andre jo dokumentere, hvordan tingene reelt hænger sammen.

For mange er betalingsbalancen sikkert også en by i Rusland, men i SF er vi ærligt bekymrede over udviklingen, fordi de velstillede i øjeblikket solder alle de penge op, som vi har så hårdt brug for til social genopretning.

Regeringen har jo blandt meget andet skabt utrolig store sociale skel i sin regeringstid. De dårligst stillede, arbejdsløse, efterlønsmodtagere, bistandsmodtagere og syge, har fået deres levevilkår forringet betydeligt. Lavtlønsområdet på det private arbejdsmarked og stort set alle i den offentlige sektor har mærket den hårde økonomiske politik.

Først blev lønningerne fastsat et godt stykke under inflationen og på det private arbejdsmarked oven i købet under, hvad arbejdsgiverne havde spillet ud med. Dernæst blev der gennemført økonomiske indgreb uden nogen form for sociale kompensationer, så alle, der ikke selv kunne tage sig til rette, blev presset længere ned.

Men pengene er jo ikke bare forsvundet, de er blevet givet til arbejdsgiverne og de i forvejen velhavende, således som det hele tiden har været Schlüterregeringens klare politik. Den borgerlige filosofi blev smykket med en teori om, at når de rige blev rigere, ville de investere i produktion og eksport til gavn for hele samfundet. Men sådan gik det ikke.

Vi kan nu dokumentere sort på hvidt, at mens de årlige overførsler fra lønmodtagerne til deres arbejdsgivere er vokset med 40-50 mia. kr. om året, er det kun omkring en fem-

[Jes Lunde]

tedel af disse penge, der investeres, og i 1987 kan vi se at regeringen oven i købet selv regner med, at investeringerne vil falde realt med 5 pct. Resten af alle de mange penge er blevet lagt på kistebunden eller sat i øget forbrug.

Her har vi en af de afgørende forklaringer på Schlüterregeringens fallit i den økonomiske politik, og måske er den sandhed begyndt at dæmre, ikke blot for de borgerlige aviser, men også for regeringen selv. I alt fald fik vi for godt en uge siden den symboliske kartoffelkur, som skulle gribe ind over for overforbruget, men også her lykkedes det for regeringen med stor træfsikkerhed at friholde sine egne kernevælgere. Der blev ikke krummet et hår på hovedet af de selvstændige og deres rigelige forbrugsmuligheder. Folk med rørlig formue gik også fri. Og især lønmodtagere og lejere sad tilbage med smerten. Forargeligt, men åbenbart uafvendeligt på denne side af et folketingsvalg.

Jeg vil også gerne kommentere udviklingen i beskæftigelsen, som de Konservative klynger sig til som et halmstrå, når kritikken af den økonomiske politik går dem for meget på nerverne.

Det er rigtigt, at arbejdsløsheden er faldet fra 260.000 ved regeringens tiltræden til 220.000 i dag, og det er også rigtigt, at dette dækker over en større positiv bevægelse, end tallene antyder, men så er alt også sagt. Næste år forudsiger alle en stigende arbejdsløshed, ja, selv finansministeren regner med det. Ledigheden er fastfrosset på et uanstændigt højt niveau, som skaber en grundlæggende utryghed i store dele af samfundet. Når de Konservative prøver at fiksfakse ledigheden ned på et lavere tal, burde man i virkeligheden gå den modsatte vej. Ledighedstallet dækker nemlig over, at omkring 700.000 mennesker i løbet af et år er arbejdsløse i kortere tid, bl.a. på grund af arbejdsgivernes misbrug af dagpengesystemet med hyppige hjemsendelser, for nogles vedkommende også i længere tid. De 220.000 er en omregning til helårsledige.

Stillet over for disse kendsgerninger kunne man vente, at der i regeringens forslag til finanslov for 1987 var en vilje til markant nytænkning, men nej, håbet slukkes endnu en gang, regeringen magter ikke ret meget andet end at videreføre de sidste 4 års poli-

tik. Vi ser endnu en gang fra regeringens hånd en finanslov med klar social slagside.

På indtægtssiden er det væsentligt at bemærke, at velhavende grupper i samfundet stadig slipper fri for at bidrage, skattefri kursgevinster på aktier stadig kan florere, formueskatten er minimal og beskatningen af afkast af kapitalen nedsættes som følge af skattereformen til 50 pct., samtidig med at beskatningen af de højeste indkomster sænkes fra 73 til 68 pct.

Omvendt er der ikke meget at hente for lavindkomstgrupperne, der i fuldt omfang rammes af de finanspolitiske stramninger, regeringen har foretaget i løbet af 1986. Energiafgifter uden sociale kompensationer rammer f.eks. hårdest hos de dårligst stillede, fordi nødvendige udgifter til opvarmning nu engang udgør en større andel af budgettet her end hos de mere velaflagte.

I den helt anden ende af billedet ser vi, at A. P. Møller kun skal bidrage beskedent med afgifter af olie- og gasindvindingen i Nordsøen på grund af faldende internationale oliepriser. Her finder regeringen det åbenbart rimeligt at kompensere.

Jo, det fordelingspolitiske indhold af regeringens politik skal ingen være i tvivl om: her tages fra de fattige og gives til de rige.

På udgiftssiden holdes staten stadig i stramme nulvæksttøjler. Det betyder, at enhver forbedring er opvejet af besparelser andre steder på budgettet. Drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet er på 193 mia. kr. mod 185,4 mia. kr. i 1986, fordi der nu budgetteres i løbende priser. Allerede her ses stramheden i budgetlægningen, idet der prismæssigt kun er budgetteret med en stigning på 5 pct., der skal dække forskellen mellem finansloven i 1986, budgetteret i januar 1985-priser, og i 1987, budgetteret i 1987-priser, med andre ord 5 pct. til dækning af 2-3 års pris- og lønudvikling.

Dette siger lidt om, at regeringen ikke har budgetteret med mange øre til imødekomme af de offentligt ansattes krav ved forårets overenskomstforhandlinger. Mon ikke vi kan forvente en stribe ændringsforslag fra finansministeren på dette punkt i årets løb? Ét er jo allerede på vej ifølge budgetoversigten fra oktober 1986. Både hr. Erhard Jakobsen og hr. Niels Helveg Petersen har jo stillet de offentligt ansatte lønstigninger i udsigt, og man må spørge sig selv, hvordan det harmo-

[Jes Lunde]

nerer med det forslag til finanslov, der er fremsat af regeringen. Der er ganske enkelt ikke deri plads til at honorere de løfter, som er udstedt.

Helt i samme ånd budgetteres der med $\frac{3}{4}$ stillingskompensation for arbejdstidsnedsættelsen pr. 1. januar 1987, men vel at mærke på en sådan måde, at de fleste af disse stillinger aldrig når at blive oprettet, idet finansministeren regner med en generel produktivitetstigning, som stort set gør det muligt at nå på 39 timer, hvad de ansatte før havde 40 timer til. Det er ikke lige måden at skabe opbakning bag arbejdstidsnedsættelse på, men det er selvfølgelig heller ikke regeringens hensigt. Den ynder tværtimod at sabotere alt, hvad et folketingsflertal påtvinger den.

Blandt forbedringerne på finansloven skal det noteres, at regeringen er begyndt at tage kritikken af de manglende midler til faglige uddannelser og forskning alvorligt. Det har vi savnet længe, men selv nu er der tale om utilstrækkelige bevillinger, fordi uddannelsesområdet hidtil har været udsat for grove nedskæringer. Det er også karakteristisk, at regeringen i sine begrænsninger af uddannelsesmulighederne stædigt budgetterer ud fra uændret arbejdstid.

Uddannelseskapaciteten på børnehaveseminarierne skæres f.eks. i 1987 ned fra 75 til 71 hold, og sammen med tidligere års nedskæringer betyder det, at man næste år må afvise ca. 500 ansøgere. Det skaber ikke plads til arbejdstidsnedsættelse inden for dette fagområde, det skaber tværtimod yderligere flaskehalse, som til sin tid kan spærre for en nedsættelse af arbejdstiden.

Det må være på tide at spørge Det Radikale Venstre, om det vil medvirke til denne kortsigtede politik.

Et flertal i Folketinget har opfordret arbejdsmarkedets parter til at satse på en nedsættelse af arbejdstiden, og så må vi også indrette finansloven derefter.

Endelig er det efter SFs opfattelse katastrofalt, at regeringen ingen andre forslag har til en løsning af problemerne for de uuddannede og de langtidsledige end den straffelovgivning, regeringen fik vedtaget for $1\frac{1}{2}$ år siden, og som SF ønsker ophævet.

Regeringen vil sikkert i denne debat lægge vægt på, at arbejdsløshedsunderstøttelsen sættes i vejret pr. 1. april, og det kan vi fra SFs side også, mildt sagt, støtte, men det kan

ikke redde regeringens sociale profil, at den sætter dagpengene op med 2 pct., hvor den selv har udhulet dem med 17 pct. For at føje spot til skade sættes lønmodtagernes bidrag til arbejdsløshedsforsikringen samtidig yderligere i vejret, så det med Storm P.s billede bliver hunden, der bliver fodret med sin egen hale.

I erhvervspolitikken har vi også endnu til gode at se reelle nye signaler fra regeringen. Vi fornemmer et oprud på grund af en erkendelse af, at regeringens egen politik ikke slår til. Ideer fra arbejderbevægelsen bliver vendt og drejet, fordi regeringen godt kan se, at det er her, den må hente nye ideer for at komme ud af dødvandet, men hidtil har magtfulde erhvervsorganisationer holdt regeringen fra at gøre de ideer, hvis rigtighed regeringen godt kan indse, til praktisk politik.

De nedskæringer, der generelt er foretaget for at finansiere nye initiativer med fastholdelse af nulvækst, har ramt næsten alle områder. Alligevel er det værd at fremhæve, at regeringen fortsat har en forkærlighed for at skære ned på det sociale område, hvor der ligger betydelige besparelser til senere udmøntning, på boligområdet, hvor det sociale boligbyggeri begrænses, og på Indenrigsministeriets område, hvor der har udviklet sig en fast tradition for at sende store regninger til kommunerne. 1987 bliver ingen undtagelse, og striden mellem Indenrigsministeriet og Kommunernes Landsforening om virkningen af omlægningen af en lang række refusioner til bloktilskud raser allerede.

Tilsvarende indgår det også i forslaget til finanslov, at kommuner og amtskommuner skal betale 2 mia. kr. i bøde til staten for overskridelse af budgetrammerne. Her finder vi altså nogle af dem, der har været med til at betale for den højt besungne ligevægt, som er opnået på statsbudgettet, og virkningen er da heller ikke udeblevet. Vi kan se i budgetoversigten fra oktober 1986, at kommuneskatterne gennemsnitligt stiger med 1 pct., for at de kan yde deres bidrag til ligevægt på statens budget.

Ikke alt skæres ned trods sparetider. Regeringen holder nu som før hånden over Forsvarsministeriet, hvor milliarder af kroner ødsles væk til ingen nytte. Leopardkampvogne og F-16 fly er rasende dyrt legetøj – i bedste fald til ingen nytte, i værste fald til

[Jes Lunde]

fare for os alle som mål for krigshandlinger. Jeg røber ingen hemmelighed ved at oplyse, at SF gerne ser de militære bevillinger fjernet helt fra finansloven.

I det hele taget ligger finanslovsforslaget langt fra, hvad SF kan forestille sig at medvirke til, og vi kan allerede nu bebude en række ændringsforslag til påpegning af de vigtigste skævheder. SFs ændringsforslag vil blive koncentreret om social genopretning i forhold til de betydelige nedskæringer, den borgerlige regering på sine 4 år har foretaget over for arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge, efterløn og kontanthjælp, om en markant øget uddannelsesindsats, en aktiv miljøindsats og midler til en dynamisk erhvervs politik, hvor staten fremmer udvikling i produktion og eksport, om miljøbeskyttelse, energibesparelse, alternativ energi, byfornyelse, kommunikation, kollektiv trafik og de positive sider af bioteknologien.

SF er på grund af den meget alvorlige udvikling i betalingsbalancen fuldt ud indstillet på at stille forslag om indtægter, der kan finansiere de nye udgifter. Der bliver tale om at opkræve penge præcis dér, hvor regeringen svigter, og det vil sige fra de velhavende og fra dem, der misbruger samfundet ved forurening og rovdrift på de naturlige ressourcer. SF kender regeringens vi-vil-ikke-rette-et-komma-politik godt nok til at vide, at der ikke kommer mange ændringer af betydning til forslaget til finanslov. Det skal ikke hindre os i at stille forslag eller i at støtte ethvert fornuftigt forslag fra andre partier, men samlet kan regeringen vente, at vi vil stemme imod ved tredjebehandlingen for at udtrykke vores grundlæggende uenighed i den borgerlige regerings måde at administrere samfundet på og for at udtrykke vores mistillid til regeringen.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Hr. Jes Lunde bebrejdede Det Konservative Folkeparti, at vi sådan gik rundt og sagde, at vi var stolte af den udvikling, der havde været i beskæftigelsen herhjemme, og den synd må vi jo erkende at vi har begået; vi er faktisk stolte af den, for realiteten er jo, at beskæftigelsen er steget utroligt herhjemme. Arbejdsløsheden er faldet, og i særlig grad er ungdomsarbejdsløsheden faldet. Faktisk er

det sket på en sådan måde, at det ikke har sin lige i Vesteuropa. Dette faktum kan ikke bortforklares, og jeg kan egentlig ikke se, hvorfor vi skal bebrejdes denne positive udvikling.

Med hensyn til olieprisfaldet sagde hr. Jes Lunde, at det har vi soldet op. Det må jeg nok sige er en både politisk og primitiv betragtning. Jeg tror, hr. Jes Lunde har mistet det økonomiske verdensbillede lidt af syne her, for olieprisfaldet hænger jo stærkt sammen med dollarprisfaldet, og det vil sige, at salget til vore dollarmarkeder går voldsomt ned, når dollaren falder. Det er faktisk sådan, at for 1½ år siden lå dollaren 66 pct. højere, end den ligger i dag, og det er helt klart, at det vil påvirke såvel vores eksport som vores import, fordi varer fra dollarmarkederne bliver mere konkurrencedygtige på vores hjemmemarked. Vi skal da heller ikke glemme, at når olieprisen falder, bliver vore vigtige eksportmarkeder i Mellemøsten mindre købedygtige. Selvfølgelig er der kommet positive virkninger ud af olieprisfaldet, men omvendt er der desværre endnu mere fremherskende tendenser, som giver en negativ udvikling; vi kan altså ikke nøjes med at se på det ene, men må også se på det andet.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg er ked af, at hr. Collet må have siddet så langt væk, at han ikke kunne høre i detaljer, hvad jeg sagde. Jeg beklagede faktisk ikke den stigning, der har været i beskæftigelsen. Tværtimod sagde jeg, at det eneste overhovedet, jeg kunne finde at rose regeringen for, var, at der har været en positiv udvikling i beskæftigelsen, og også, at beskæftigelsesstigningen har været større, end faldet i ledigheden fra 260.000 til 220.000 lader antyde.

Man kan diskutere meget, hvor stor beskæftigelsesstigningen egentlig har været. Vi har jo et ufatteligt dårligt statistisk grundlag dér, og regeringen har jo fra tid til anden præsenteret nogle temmelig opblæste tal på området, så jeg vil ikke kvittere for alle regeringens skøn over, hvor meget der er sket på dette område. Men o.k., der har været en bedring i beskæftigelsen, ingen diskussion om den sag, men så er alt også sagt. Det var det, der var min konklusion. Ledigheden er

[Jes Lunde]

fastfrosset på et uhyggelig højt niveau med 220.000 helårsledige, og her må jeg så spørge hr. Collet: hvad er den videre plan? Hvornår får vi fuld beskæftigelse? Det må være spørgsmålet, for det er det, der er interessant at vide.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det må vist nu være på sin plads at søge svar på et par spørgsmål hos andre mennesker end dem, der har siddet her i Folketinget, ikke mindst i diskussionen om, hvorvidt det er gået godt eller dårligt i Danmark i de seneste år. Jeg vil derfor tillade mig at henvise til en interessant publikation, som er undervejs ud til det danske folk, og som hedder »Danskernes Levevilkår 1986 sammenholdt med 1976«. Det er titlen på en undersøgelse, som socialforskeren Erik Jørgen Hansen har gennemført. Erik Jørgen Hansens konklusion af undersøgelsen kunne man læse i Berlingske Tidende den 19. oktober 1986, og den var følgende:

»Hvad enten man kan lide det eller ej, er de gennemsnitlige levevilkår i Danmark inden for alle grupper af den voksne befolkning på de fleste områder synligt bedre, end de var for ti år siden.«

Det skal blive interessant at studere Erik Jørgen Hansens undersøgelsesmateriale i dets helhed, men allerede nu kan man fastslå, at den daglige virkelighed for en lang række danskere, måske oven i købet for det helt store flertal af danskere, er en helt anden og langt mere positiv end den, som Socialdemokratiet og SF vil give indtryk af.

At der virkelig gennem de seneste år er gennemført en række initiativer, som har forbedret levevilkårene for danskerne, fremgår af de seneste års finanslove.

Den vigtigste forbedring er nedbringelsen af ledigheden. En række øvrige initiativer til forbedring af levevilkårene nævnte jeg eksempelvis under finanslovdebatten i december 1985.

I finanslovsforslaget for 1987 er der nævnt en række nye initiativer, og de fremgår især af den lille publikation »Budget 87«. Hr. Fogh Rasmussen har nævnt dem. Det drejer sig om kompensation for arbejdstidsnedsættelse, indførelse af delpension, gradvis afvikling af samordningsfradrag for tjenestemænd, midler til bekæmpelse af flaskehals-

problemer på arbejdsmarkedet, midler til forbedring af Statens Uddannelsesstøtte og midler til forøget forskning og udvikling, og så var der et syvende punkt, som jeg ikke ønsker at nævne i den positive sammenhæng, men som jeg undrer mig over at hr. Fogh Rasmussen heller ikke nævnte, nemlig indskydelse af 500 mill. kr. i aktieselskabet, der skal bygge den faste forbindelse over Storebælt.

Men de øvrige 6 punkter er særdeles positive i henseende til at dokumentere, at det, uanset at opgaven i de nævnte finansår har været at bringe et voksende underskud på statsbudgettet ned, har været muligt samtidig at gennemføre forbedringer for langt, langt de fleste danskere. Det var der ingen der troede på, ej heller Socialdemokratiet, da det i september 1982 afleverede regeringsmagten. Knud Heinesen sagde udtrykkeligt dels i sin fremsættelse af finanslovsforslaget, som han altså ikke kom til at gennemføre, dels i adskillige udtalelser til pressen, at der virkelig var risiko for, at vi nu satte velfærdssamfundet på en prøve, og jeg har liggende et herligt citat fra Knud Heinesen, da han fortalte den socialdemokratiske gruppe, at der var risiko for, at vi om få år end ikke var i stand til at betale folkepensionen.

Jeg synes, det er vigtigt, at man får slået fast, at ét er, hvordan man nu fra Socialdemokratiets og SFs side forsøger at fremstille situationen, noget helt andet er, hvordan danskerne selv oplever den. Her er altså et stykke forskningsarbejde på vej, som synes at forklare en anden virkelighed end den, man vil prakke os på fra de to partiers side.

Så ved vi godt, at Socialdemokratiet og SF vil sige: ja, ja, men de fleste af alle disse forbedringer har vi skam stemt for, og vi har forslag om at gøre disse forbedringer endnu bedre. Men her er vi ved kernepunktet: det er jo ingen kunst at byde over. Det er ingen kunst at ville forøge de offentlige udgifter, men det er en kunst at kunne gøre det på den saglige baggrund, som samfundsøkonomien tillader, og det er just det, der er forskellen på nu og før. Socialdemokratiets forslag førte ustandselig til en forøgelse af underskuddet på statsregnskabet, og der kom ikke indtil 1982 forslag, der afgørende ændrede på dette; det var jo årsagen til, at man gav op.

[Bilgrav-Nielsen]

Der er selvfølgelig flere årsager til, at udviklingen har været positiv for dansk økonomi, uanset at vi har måttet slås med underskuddet på både statsfinanserne og stadig væk må slås med betalingsbalanceunderskuddet. F.eks. har vi haft faldende energipriser, faldende dollarkurs, faldende rente og faldende ledighed, og deraf følger, at der har været et stigende forbrug og en stigende skatteevne. Det er det, man kalder for de automatiske virkemidler.

Men dertil kommer så selve finanspolitikken, altså det med den stramme udgiftspolitik. Og den tredje årsag til, at det er gået så godt, som det er – jeg mener, man udmærket kan sige, at der har været tale om en finanspolitisk succes gennem de seneste år – har at gøre med, at der er gennemført en budgetreform, at man har fået langt bedre styring på de offentlige udgifter. Man har indført totalrammerne, og man har øget kravet om produktivitet i den offentlige sektor.

Det Radikale Venstre har for vane at medvirke ved de årlige finanslove, men vi har ikke for vane at lade andre bestemme indholdet. Som det er uanbefalelsesværdigt at overlade krigen til generalerne, kan det heller ikke anbefales at overlade de årlige finanslove til regeringen.

Det Radikale Venstre har ved tidligere lejligheder stillet adskillige ændringsforslag til finanslovene, og vi har også i år forslag at stille. Jeg vil nævne nogle stykker af dem.

Vi mener, der er brug for flere midler, uanset en forbedring i finanslovsforslaget, til forskning, til udvikling og til uddannelserne, og der er brug for, at der også gøres en indsats for at afvikle den gældsforpligtelse, som mange studerende har. Der er brug for, at vi fastholder freds- og konfliktforskningsinstitutionen på finansloven. Den er gledet ud, og det har sin forklaring i, at ordningen var 3-årig og nu udløber, men vi ønsker altså ordningen fortsat. Vi mener derimod ikke, at tilskuddet til nedsættelse af arbejds giverafgifter skal bibeholdes i 1987. Vi mener, at konkurrenceevnen og eksporten bedre fremmes på anden vis.

På Arbejdsministeriets områder er der sket nogle rokeringer, som ikke helt svarer til de aftaler, vi indgik med regeringen sidste år. Vi mener, der skal ske en genopretning her. Vi mener f.eks. helt klart, at der er behov for mere personale i arbejdsformidlingen til va-

retagelse af nye opgaver, som er henlagt her til. Vi mener i øvrigt ikke, det kan anbefales at gennemføre den reduktion af pengene til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden og til f.eks. specialarbejderuddannelser, som er foreslået i finanslovsforslaget.

På boligområdet er der desværre også sket reduktioner i aftaler, som vi indgik med regeringen sidste år, og også her må der rettes op. Det drejer sig især om beskæringen af kvoten for det almennyttige byggeri. Vi mener også, der skal afsættes midler til realiseringen af ældreboligloven.

Under Industriministeriet og Energiministeriet er der sket reduktioner, som skal rettes, reduktioner på områder, som vi sidste år fik rettet op. Vi ønsker endvidere, at der fortsat skal afsættes midler til Folkecentret for vedvarende Energi.

Og så er vi ved Miljøministeriet. Vi mener, der her skal ske nogle forbedringer. Det gælder mindre beløb, som betyder fastholdelse af de midler, der sidste år blev afsat til Danmarks Naturfredningsforening, men det gælder i særlig grad, at der over et bredt felt bliver behov for, at der afsættes flere midler til forureningsbekæmpelse. Jeg mener ikke, at det vil være saglig rigtigt i dag at sætte beløb på. Det, som Folketinget mangler, er en omfattende og konkretiseret handlingsplan mod de forureningsulykker, som synes at vælte ind over os, og Det Radikale Venstre er parat til både for statens vedkommende og på det kommunale område at være med til at stimulere til en langt stærkere indsats på dette område.

Vi mener, at der trods forbedringer på Justitsministeriets område kan være behov for at checke spørgsmålet om kontorpersonalet. Især mener vi, det er vigtigt, at der bliver mere tid til, at politiet kan tage sig af opgaver, som er egentligt politiarbejde.

På Landbrugsministeriet må der afsættes midler til de forslag, vi nu har fremsat om støtte til økologisk landbrug.

Især for Ministeriet for Offentlige Arbejder trænges der imidlertid til en kraftig genopretning. Det er sådan, at dette område har været udsat for en meget kraftig beskæring fra 1986 til 1987. Ministeren for offentlige arbejder har selv i et svar til Folketingets finansudvalg erkendt, at der alene på DSB-området er sket en reduktion på 423 mill. kr. i forhold til 1986. Det betyder, at DSBs inve-

[Bilgrav-Nielsen]

steringer bliver de laveste i de sidste 20 år. Dette kan Det Radikale Venstre under ingen omstændigheder acceptere. Dels strider det mod tidligere aftaler, vi har indgået med regeringen, dels vil en så voldsom nedskæring afgjort betyde både en serviceforringelse, tab af transportandele og som følge heraf et forringet driftsresultat.

Det er ikke i dag tiden at gå ind i en egentlig trafikdebat, men jeg må, så kraftigt det er mig muligt, opfordre ministeren for offentlige arbejder til snarest at fremlægge en flerårig udviklingsplan for den kollektive trafik, en udviklingsplan, hvis hovedformål skal være, at den kollektive trafik gradvis skal øge både sit serviceniveau og sin andel af såvel person- som godstransport. For en sådan udvikling i den kollektive trafik taler såvel økonomiske som miljømæssige og sociale hensyn.

Skal man lede efter årsagen til de voldsomme nedskæringer på den kollektive trafik, er det nærliggende at gå til regeringens Storebæltsaftale med Socialdemokratiet. Til at forestå byggeriet på Storebælt skal der oprettes et statsligt aktieselskab. Foreløbig er statens indskud i aktieselskabet sat til 500 mill. kr. Disse 500 mill. kr. har man stort set indpasset i ministeriets totale rammer. Jeg gad vide, om det også er en del af aftalen mellem regeringen og Socialdemokratiet, at eksempelvis DSB skulle undgælde herfor.

Uanset hvad der er aftalt eller ej, kan Det Radikale Venstre ikke lægge ryg til besparelser, der skal finansiere en aftale, vi ikke har del i. Det er at adressere bilagene det forkerte sted hen. De, der har været ude at solde sammen, må også stå sammen om at betale regningen.

Det fremgår endvidere af finanslovsforslaget, at der på ministerområderne i alt henstår ca. 2,8 mia kr., som foreslås udmøntet som henholdsvis besparelser, betalingsordninger og anlægsreduktioner. Pudsigt i øvrigt, at man tør præsentere Folketinget for så kraftige anlægsreduktioner, samtidig med at man på Storebæltområdet vil have en så kraftig forøgelse af anlægsaktiviteten.

Det Radikale Venstre deltager gerne i drøftelserne af disse forslag, men vi kan ikke på forhånd give tilsagn om medvirken til at nå de opstillede mål. Især nye betalingsordninger og anlægsreduktioner i det foreslåede

omfang stiller vi os skeptiske over for. Der er her et beskæftigelseshensyn at varetage.

Det Radikale Venstre er ved dette lovforslags behandling som ved forrige finanslovsforslags behandling enige i den overordnede målsætning, at der er behov for fortsat at være tilbageholdende med de offentlige udgifter. Men vi deler ikke den opfattelse, at vi år efter år så at sige på decimaler skal ende på det samme udgiftsbeløb. Eksempelvis kan det i høj grad være fornuftigt at satse stærkere på forskning og uddannelse. Det vil på lidt længere sigt virke positivt på betalingsbalancen, så ekstraordinære udgifter til en sådan indsats vil det efter vores opfattelse derfor være fuldt forsvarligt om nødvendigt at afholde ud over de afstukne rammer.

Ses der i øvrigt bort fra de 500 mill. kr. til Storebælt A/S, som vi ikke vil dække ind, mener vi, det vil være muligt at imødekomme vore ønsker om ændringer, uden at det finanspolitiske sigte, der ligger i finanslovsforslaget, anfægtes.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Bilgrav-Nielsen bekymrede sig meget for, om der var en forskel mellem de beskrivelser af samfundsudviklingen, som er blevet fremlagt af Socialdemokratiet og SF, og det, forskerne gik og lavede i øjeblikket. Hr. Bilgrav-Nielsen henviste til en undersøgelse for perioden 1976–1986, som skulle fortælle, at de fleste følte, at de havde fået det bedre. Nu kan man jo pedantisk indvende, at regeringsskiftet ikke skete i 1976, men i 1982, og det, der derfor må være interessant, er en analyse af perioden 1982–1986. Men lad nu det ligge. Lad os bare gå ind på spøgen og kigge på perioden 1976–1986.

Det er en periode, hvor bruttonationalproduktet er steget ca. 30 pct. i faste priser. Så er det jo ikke så underligt, at de fleste føler, de har fået det bedre. Det må man vel kunne forvente. Men det siger intet om, at der er sket en fantastisk skævdeling, at der er nogle, der har fået fordoblet deres indtægter, at der er nogle her i samfundet, der er blevet fantastisk rige. Så er der nogle, der er blevet holdt på nogenlunde uændret indkomst, og i den modsatte ende er der nogle, der er blevet skåret groft ned på.

[Jes Lunde]

Jeg er helt sikker på, at hr. Bilgrav-Nielsen vil være enig med mig i, at de arbejdsløse ikke kan konstatere, at de har fået det bedre, at de syge ikke kan, at efterlønsmodtagere ikke kan, at de på bistandshjælp ikke kan, osv. osv., at vi kan finde ganske mange grupper, der har fået en nedskæring. Jeg er sikker på, at hr. Bilgrav-Nielsen også vil være enig med mig i, at de langtidsledige, at SiD-arbejderne, at medlemmerne af Kvindeligt Arbejderforbund osv. osv. har oplevet en nedskæring. Det kan de godt have oplevet på trods af den statistik, hr. Bilgrav-Nielsen fortalte om, for den fortalte bare, at de fleste synes, de har fået det bedre.

Hr. Bilgrav-Nielsens statistik siger ingenting om de reelle problemer i samfundet, og derfor kan vi fastholde vores beskrivelse af det helt uændret: regeringen har lavet en grov social omfordeling. Den har taget fra de fattige og givet til de rige.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Med fare for, at hr. Bilgrav-Nielsen nu igen vil beskyldte SF for at føre overbudspolitik, vil jeg sige, at efter at jeg har hørt om de ændringsforslag, De Radikale vil stille til finanslovsforslaget, så tror jeg nok, at vi vil kunne stemme for så godt som dem alle sammen. Men det er klart, at vi må se på de nærmere detaljer, før vi kan tage endelig stilling. Det skal jeg ikke spørge om her.

Der er en enkelt ting, jeg godt ville bede om at få uddybet lidt mere. Hr. Bilgrav-Nielsen sagde to gange, at man ønskede en udvidelse af bevillingerne til forskning og uddannelse, og det synes jeg er et meget vigtigt punkt.

Jeg vil godt spørge: når man taler om at udvide bevillingerne til forskning og uddannelse i Det Radikale Venstres betydning, husker man så, at det er kolossalt vigtigt også at udvide dem på humanioraområdet? Vi står med mange gode forslag om udvidelse af den teknologiske forskning, af bioteknologi, af genteknologi, og hvad ved jeg, men vi har ikke ret meget på den anden side. Der skæres ned på humaniora. Hvordan skal vi, de almindelige mennesker, blive i stand til at vurdere de ting, de mægtige ændringer, der sker i samfundet, hvis vi ikke udbygger forskningen inden for humaniora, inden for

etik og filosofi og almindelig menneskekundskab, samtidig med at vi udvikler den anden side af forskningen?

Derfor vil jeg meget stærkt opfordre til, at man lader nogle af pengene til forskning og uddannelse komme humaniora og de andre mere menneskelige ting til gode.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg synes, hr. Bilgrav-Nielsens opregning af de områder, hvor Det Radikale Venstre kan ønske sig ændringer af finanslovsforslaget, var overordentlig interessant. Jeg talte en halv snes områder, og jeg tror, at jeg ligesom fru Ingerlise Koefoed kan sige, at det bestemt er områder, Socialdemokratiet vil være interesseret i at medvirke til at indføre forbedringer på.

Det får mig til at spørge hr. Bilgrav-Nielsen, hvordan vi kan forvente, hvornår vi kan forvente, hvor hurtigt vi kan forvente en afklaring af, hvad der skal ske på disse områder. Jeg er naturligvis helt enig med hr. Bilgrav-Nielsen, når han siger, at det ikke vil være rigtigt her og nu at sætte tal på, eksempelvis hvad der skal bruges på redningsplaner på miljøområdet. Det er også min opfattelse, at det er noget, vi skal have regnet meget bedre igennem, og der er jo altså nogle måneder endnu, ca. to måneder, til at vi skal stemme om finanslovsforslaget ved tredje behandling.

Men hvordan skal den afklaring ske, hr. Bilgrav-Nielsen? Er det noget, der kommer til at foregå ved hr. Niels Helveg Petersens og statsministerens bryllupsaftener? Eller er det noget, Folketinget i øvrigt bliver involveret i? Er der en chance for, at vi og SF kan være med i forhandlinger om, hvordan disse ændringsforslag skal udformes? Det ville være rart at vide, hvornår denne afklaring finder sted.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg tror, det er ret nytteløst at diskutere, hvorvidt det er gået ringere eller bedre for danskerne siden regeringsskiftet, især med SF. Vi har imidlertid en klar erindring om, hvad det var for problemer, vi stod over for i slutningen af 1982. Vi har også en helt klar

[Bilgrav-Nielsen]

erindring om, hvad det er for arbejdsopgaver, vi har været udsat for i årene op til da.

For at hr. Jes Lunde og især hr. Camre kan blive mindet lidt om fortiden, vil jeg gerne fortælle, at det var i årene fra 1979 til 1981, under den tidligere regering, der virkelig blev gennemført sociale nedskæringer. CD, Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre lagde såmænd ryg til, for de var nødvendige, fordi Danmarks økonomi dengang var i en virkelig elendig forfatning.

Hvad var det, man dengang lagde ud med, når man nu så stærkt kritiserer det, der sker i øjeblikket? Det var f.eks., at man indførte socialindkomsten, det var f.eks., at man på bistandsområdet indførte et maksimalloft for adgangen til kontanthjælp. Det var f.eks., at der blev ændret kraftigt i støtten til hjælpemidler, når man er invalid. Og det var f.eks., at der blev indført besparelser på alle former for børnetilskud.

Jeg synes, det ville klæde især Socialdemokratiet, hvis det vedstod sig, at det, når det har haft regeringsmagten, har haft fuldt så mange forslag til begrænsninger i de offentlige aktiviteter som nu. Forskellen er bare, at dengang nyttede det alt sammen ingenting, for der var fortsat et stigende underskud på de offentlige finanser.

Hr. Camre spørger, hvor især disse ting på miljøområdet, forstod jeg, skal forhandles. Der har hr. Camre jo også en glimrende fortid at henvise til. Da foregik det meste såmænd også ved forhandlinger bag lukkede døre mellem regeringen og en række partier.

Jeg mener selvfølgelig, at Folketinget må have en debat om det her. Det bliver nødvendigt på et eller andet tidspunkt for Folketinget på baggrund af en redegørelse fra ministeren, eller hvorledes det nu skal foregå, at tage konkret stilling til, hvad det er for en indsats, og i hvilken prioriteret rækkefølge, for også her bliver vi nødt til at prioritere, hvor der skal sættes ind.

Men jeg er da tilfreds med, at hr. Camre allerede nu kan sige, at man vil stemme for forbedringer. Jeg håber så, at Socialdemokratiet ikke igen demonstrerer sin usaglighed ved at byde over og byde over uden at tage hensyn til finansieringssiden.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Nu er det jo ikke let at byde over noget, man ikke kender, og som man åbenbart først får at vide, når det er forhandlet på plads bag lukkede døre i Statsministeriet.

Derudover vil jeg sige til hr. Bilgrav-Nielsen, at jeg synes, at hans økonomiske historiskrivning led af visse mangler. Det er rigtigt, at man i socialdemokratiske regeringers tid begyndte at dæmpe væksten i stigningen på de offentlige budgetter. Det er også rigtigt, at der blev sparet på nogle af de områder, som hr. Bilgrav-Nielsen her nævnte. Men jeg synes nok, at hr. Bilgrav-Nielsen glemte at fortælle helt klart, også for dem, der ikke er inde i teknikken, hvordan disse nedskæringer fordelte sig socialt, for det, at man indførte socialindkomst, det, at man differentierede børnetilskud, var netop noget, der ikke vendte den tunge ende nedad, noget, der netop friholdt de dårligst stillede grupper i befolkningen. Siden 1982 er det især de allerringest stillede, mennesker på varig bistandshjælp, mennesker, som er arbejdsløse, mennesker på sygedagpenge, som er blevet ramt; så der er en klar forskel i det sociale sigte.

Når hr. Bilgrav-Nielsen siger, at dengang hjalp det bare ikke noget, så synes jeg også, det er fantastisk flot. Enhver betragtning af udviklingstakten i statens udgifter viser, at stigningen i væksten begyndte at aftage allerede omkring 1979-80, men fordi vi stadig væk stod over for voksende problemer i samhandelen med udlandet, med en verden, som var præget af krisen i 1970'erne, fik vi ikke den forbedring af visse tal på budgetterne, som vi har set efter omslaget i 1983-84.

Så det er altså en forvridning af kendsgerningerne, når hr. Bilgrav-Nielsen vil sige, at dengang hjalp det ingenting.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Camre, at jeg tror, man skal lidt dybere ned i de sammenhænge, vi taler om her.

Hvis man virkelig tror – det er jeg desværre tilbøjelig til at tro at Socialdemokratiet stadig væk vil hævde – at der ikke var nedgang i reallønnen under den socialdemokratiske regering, så tror man fejl. Vi havde et samfund med en meget høj inflation. Hvem er det til gavn for? Dem, der besidder fast

[Aase Olesen]

ejendom, bestemt ikke lejere og bistandsmodtagere. Dertil kommer en enorm omfordeling i samfundet, når man finansierer overførselsindkomster ved hjælp af statsobligationer. Hvem er det, der putter kursgevinsten og renterne i lommen, og hvem er det, der betaler dem? Alt det ved hr. Camre udmærket godt.

Det, der gjorde, at jeg bad om ordet, var, at jeg ville sige til hr. Jes Lunde, at jeg undrer mig over, at hr. Jes Lunde som økonom slet ikke nævner sammenhængen mellem den indkomstpølitik, der er ført, og de næsten 200.000 mennesker, der er kommet i arbejde, plus den sammenhæng, man aldrig nogen sinde nævner, nemlig imellem den førte indkomstpølitik og den begrænsning, det lægger for overførselsindkomsterne. Hr. Jes Lunde ved – ellers ved hans socialpolitiske ordfører det i hvert fald udmærket – at der i dag er snævre grænser for, hvor højt man kan gå f.eks. med bistandshjælp, for at man ikke ligefrem skal straffe folk, når de får arbejde.

Det ved hr. Jes Lunde godt. Hvorfor så stå her og lade, som om det drejer sig om et statskassunderskud på nogle hundrede millioner kroner mere eller mindre? Der er en nøje sammenhæng mellem de her ting, og det er det, S og SF gør en stor fejl ved altid at negligere.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Tiden tillader desværre ikke, at vi her tager en grundig diskussion om indkomstpølitikkens succeser og fiaskoer. Jeg tror, at mange vil erkende i dag, at det er et instrument, der er overspillet, og at man ikke har fået nær de virkninger, man forventede, f.eks. på betalingsbalancen, af en afdæmpet lønudvikling, bl.a. fordi de selvstændiges store overskud i øjeblikket ikke sættes i investeringer, men i privatforbrug.

Det, der kalder mig herop, er såmænd bare et ganske spagfærdigt spørgsmål til Det Radikale Venstre. Partiet har et principprogram, hvori der står, at partiet vil arbejde for lighed blandt Jordens mennesker ved fordeling af goder og byrder, for at sikre de svages rettigheder og deres muligheder for medvirken i samfundet og for, at der sker en udliggning af forskellen i indkomster. Er det det, Det Radikale Venstre føler der er sket i de

sidste 4 år? Er det en udliggning af indkomsterne? Er det sådan, at de arbejdsløse har fået forbedret deres vilkår? Eller er det sådan, at deres realindkomst er faldet med 17 pct. fra 1982 til 1986, bare for at tage et eksempel? Det sidste er vist rimeligt fastslået og anerkendt her i salen.

Jeg tror ikke, Det Radikale Venstre kan sige, at det på det punkt overhovedet har fået bevæget tingene i retning af det, dets principprogram antyder at det burde arbejde for.

Formanden:

Jeg har endnu tre indtegnet til korte bemærkninger, så nærmer vi os afslutningen i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KRF):

Nu har fru Aase Olesen fremført en del af det, jeg ville sige, så jeg vil nøjes med at spørge hr. Camre, om han mener, at socialindkomsten f.eks. ved beregning af børnetilskud blev det rigtige instrument, så det blev det socialt rigtige. Jeg kan da oplyse, at der har været nogle med indtægter på over den halve million kroner, der har fået det fulde børnetilskud, mens der har været nogle, der har haft mindre end det halve, men som ikke fik det. Så kan man spørge, om det var den rigtige måde at fordele disse tilskud på, og om hr. Camre mente, det var den bedste måde. Han sagde jo, at vi gjorde det på en socialt bedre måde, men jeg forstår ikke et suk af, at det var en bedre måde.

I øvrigt skal jeg ikke klandre Socialdemokratiet for den politik, det førte. Nå ja, vi var flere, der var med til den politik. Hvorfor skulle vi så klandre dem for den politik? Det ønsker jeg ikke. Jeg ønsker bare svar på det spørgsmål, om hr. Camre virkelig mener, at socialindkomsten var den socialt rigtige måde at fordele på.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg vil godt føje en ting til det, jeg før sagde om de reduktioner, vi har været med til at gennemføre under socialdemokratiske regeringer.

Så vidt jeg husker, var noget af det sidste, den socialdemokratiske regering i 1982 præ-

[Bilgrav-Nielsen]

sterede, et forslag til budgetforbedringer, som kom efter finanslovsforslagets fremlæggelse. Så vidt jeg husker, var papiret dateret 1. september 1982. Dette 1. september-papir er god læsning for den, der interesserer sig for historie, navnlig for, hvordan Socialdemokratiet stiller sig, når det har regeringsmagten, og det er jo unægtelig mere interessant, end hvordan Socialdemokratiet stiller sig, når det er i opposition.

Det, Socialdemokratiet dengang bl.a. foreslog for at dæmme op for det stigende underskud, var, at dagpengene skulle nedsættes. Så vidt jeg husker, var det et milliardbeløb, det drejede sig om. Det var bl.a., at ulandsbistanden – det rammer jo også i høj grad fattige mennesker – skulle begrænses kraftigere, end vi nogen sinde havde set forslag om fra Fremskridtspartiet.

Jeg synes, vi skal have de rigtige proportioner, når vi debatterer.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er de meget provokerende ord fra hr. Camre, der får mig op, for vi kunne fortsætte den liste med at sige: det var jo også den socialdemokratiske regering, der kom med sultecirkulæret, og det var den socialdemokratiske regering, der foretog overgreb med tilbagevirkende kraft mod efterlønsmodtagere, efter at de var gået på efterløn og der ikke kunne ændres i det.

Det var i hvert fald meget deprimerende for mig at læse, hvad de socialdemokratiske regeringer havde lagt op til i skattepolitikken. Det var Socialforskningsinstituttet, der for et par år siden kom med en gennemgang af, hvad der var sket 1970'erne igennem. Bogen hed »Nederst ved bordet«, og den viste, at skattetrykket ustandselig var flyttet nedad.

Man kan også sige, at fra i hvert fald slutningen af 1970'erne sker der et reelt købekraftsfald for folkepensionisterne, og det fortsætter til 1982, hvorefter det vender, og i dag ved vi alle sammen, at realkøbekraften for folkepensionen er steget.

Vi kunne også pege på, at nogle af de første besparelser var indgreb mod de handicappede. Under denne regering er det vendt, så der er sket en kraftig forøgelse af invalidepensionen.

Endelig er der talen om, at der var sket store lønstigninger. Ja, det var der. I 1982 var danske landmænds gennemsnitlige indtjening på mellem 40.000 og 45.000 kr. Er det urimeligt, at de får en lønstigning? De hører dog ikke til de værste kapitalister i dette land.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg kan i dette indlæg kun nå at svare på enkelte punkter.

Når fru Aase Olesen siger, at der var en nedgang i reallønnen under socialdemokratiske regeringer, så er det rigtigt – som en følge af den internationale økonomiske udvikling. Men jeg vil gerne fremhæve, at denne nedgang i reallønnen i allerhøjeste grad var anderledes fordelt.

Jeg må sige, at det er exceptionelt, når jeg fra fru Aase Olesen skal høre, at den inflation, der var under socialdemokratiske regeringer – og som i øvrigt var parallel med, hvad der var i de øvrige OECD-lande – var til gavn for de besiddende i modsætning til den politik, der bliver ført nu. Jeg tror ikke, der er ret mange af de besiddende i dette land, der vil skrive under på det, fru Aase Olesen her siger, som jo i virkeligheden er, at de fik en bedre fordeling af goderne under socialdemokratiske regeringer end under den borgerlige regering.

Hr. Arne Bjerregaard nævner nogle eksempler på, hvad jeg ville kalde skæve virkninger og uheldige virkninger ved socialindkomsten. Jeg skal ikke bestride, at der kan være sådanne, og de eksempler, hr. Arne Bjerregaard nævner, er klart nogle af de uønskede, men som hovedregel må man fastholde, at den lovgivning skabte en bedre fordeling.

Endelig til hr. Bilgrav-Nielsen, ja vel også til hr. Bernhard Baunsgaard. Hr. Bilgrav-Nielsen var inde på, at Socialdemokratiet fremsatte forslag om budgetforbedringer i september – eller i august var det vist snarere – 1982, og at det skulle være god læsning med hensyn til, hvordan Socialdemokraterne stiller sig, når de er i regering.

Det kan for det første ikke være god læsning for dem, der altid vil klistre den etiket på Socialdemokratiet, at det handler økonomisk uansvarligt. Det er der også nogle her i

[Camre]

salen der beflitter sig på at gøre. For det andet vil jeg sige, at det er interessant, at hr. Bilgrav-Nielsen nu vil knytte så detaljerede bemærkninger til noget, som aldrig nogen sinde har set dagens lys i form af forslag fra regeringen. Jeg ved godt, at der var masser af embedsmandsnotater, som blev halet op af papirkurven, men de blev ikke fremsat som socialdemokratiske forslag i den form.

Ja, så må jeg vist have lov til at gemme resten af bemærkningerne til næste runde.

Bollmann (CD):

Da vores ordfører i denne sag er blevet forhindret, skal jeg på CDs vegne knytte nogle enkelte kommentarer til finanslovsforslaget.

Det første, jeg vil gøre, er at rose regeringen og dermed selvfølgelig finansministeren for, at han kan præsentere et budget, der er i balance. Det er noget, vi ikke har været vant til her i Danmark i mange år og i de senere år vel heller ikke mange steder i udlandet, så det i sig selv synes jeg er rosværdigt.

Jeg vil gerne knytte en enkelt kommentar til hr. Camres bemærkninger. Selvfølgelig vil vi i CD heller ikke løbe fra, at vi har haft et samarbejde med Socialdemokratiet i mange år, men så vidt jeg husker, var det Socialdemokratiet selv, der gav op.

Det er, ligesom om regeringens succes på en række områder er noget, der er kommet fra udlandet, mens de uheldige ting er noget, der kommer herfra. Så så vidt jeg kan se, har hr. Camre og Socialdemokratiet ikke selv troet på, at der var nogle ting, der var ved at vende dengang, for hvis man havde troet på det, så havde man vel ikke givet op.

Vi ved, at der foreligger en lang række problemer med ændringsforslag, korrektioner osv., og jeg skal ikke ved denne lejlighed gå i detaljer med nogen af dem. Men det er klart, at vi vil gøre, hvad vi kan for at få færdigbehandlet finanslovsforslaget på en rimelig og god måde.

Arne Bjerregaard (KRF):

Lad mig først sige, at jeg ikke skal blande mig i den megen snak om skattetryk og finanslovsforslagets specielle indtægter før og nu, fra den tidligere regering til denne. Jeg mener, jeg tør sige, at jeg på disse områder ikke har skiftet holdning. Hvis man i øvrigt i

dette Ting så mere på, hvorledes vi skulle løse vores problemer, som stadig væk er enorme, i stedet for at beskyldte hinanden for uduelighed til den ene og den anden side, så kunne vi måske i fællesskab gøre det lidt bedre for de borgere, som vi trods alt er sat til at gøre det så godt som muligt for.

Lad mig sige om finanslovsforslaget, at det jo er et væsentligt lovforslag, og at jeg som andre synes, at en debat om dette væsentlige lovforslag ved første behandling er rimelig og i grunden mere rimelig end en stor debat om små og næsten ubetydelige lovforslag.

Finanslovsforslaget bærer selvfølgelig præg af den førte politik igennem årene og selvfølgelig det foregående år, og det afstikker rammerne for den fremtidige økonomiske politik. Jeg må fremføre, som det så tit er fremført, at dansk økonomi i øjeblikket bygger og i de senere år har bygget på tre væsentlige hovedelementer, nemlig en fast indkomstpøolitik, en stram finanspolitik og en fast kronkurs. Jeg skal heller ikke lægge skjul på, at den socialdemokratiske regering i sin tid også søgte i alt fald at føre indkomstpøolitik og en stram finanspolitik for at rette op på den økonomiske situation.

Kristeligt Folkeparti er og var enig i, at disse tre elementer er og var nødvendige i den generelle økonomiske politik, fordi de bl.a. er forudsætningen for, at vi kan forbedre vores konkurrenceevne og dermed øge eksporten og dermed igen produktionen og beskæftigelsen. Kun ved den aktivitetsøgning er der mulighed for igen at skabe ligevægt såvel på betalingsbalancen som på statsfinanserne. Jeg skal selvfølgelig ikke her undlade at erkende, at den faste krone isoleret set har forringet konkurrenceevnen, idet kronen faktisk er blevet revalueret. Men set i sammenhæng med de andre områder er en bevidst kronkurspolitik en forudsætning for, at de andre komponenter i den økonomiske politik kan fastholdes over en længere periode.

Finanslovsforslaget viser, at den økonomiske politik er lykkedes, i alt fald for så vidt angår beskæftigelsen og statsfinanserne. Beskæftigelsen har vist en markant fremgang, og det årlige underskud på statsfinanserne er i indeværende år vendt til et overskud.

Når vi er kommet så vidt, at vi får et, om end mindre, overskud på statsfinanserne, så hører vi fra forskellig side, at nu har vi et rimeligt krav på en øgning af de offentlige

[Arne Bjerregaard]

udgifter. For mig at se er det udtryk for en optimisme, der slet ikke er baggrund for. Jeg mener, at en generel øgning af de offentlige udgifter vil være en særdeles alvorlig letsindighed, både fordi vi har en gæld på over 300 mia. kr., der må betales, og fordi vi stadig væk bruger mere end det, der er produktionsmæssig basis for. På den anden side må vi med glæde notere, at et overskud giver mulighed for på afgrænsede områder at forbedre vilkårene for en afgrænset gruppe mennesker.

I den forbindelse synes jeg det er væsentligt at nævne, at regeringspartierne og socialministeren arbejder på at finde en løsning på pensionisternes samspilsproblemer, hvilket kun kan gøres med øgede midler, ret store midler, til pensionisterne på de kommende finanslove. Kristeligt Folkeparti vil da heller ikke afvise, når vi ser finanslovsforslaget, at der kan være brug for rimelige justeringer i de kommende år, men stadig væk under hensyntagen til nødvendigheden af en stram finanspolitik, ikke bare i år og næste år, men igennem en lang årrække.

Kristeligt Folkeparti er positivt over for det fremlagte finanslovsforslag i dets helhed, selv om jeg selvfølgelig personlig må sige, at der er visse indtægter, jeg gerne havde set var fremkommet på en anden måde, uden at jeg dermed skal underkende nødvendigheden af den stramme finanspolitik og af forbrugsbegrænsende tiltag.

Regeringens mål i forslaget er bl.a., i begrænset omfang ganske vist, at begrænse bygge- og anlægsaktiviteten. Det har jeg tidligere erkendt nødvendigheden af, endda for to år siden, så det har vi i Kristeligt Folkeparti forståelse for. Men jeg må sige, at når ministeren for offentlige arbejder vil skære ned på f.eks. bevillingerne til Hanstholm Havn, så er vi i Kristeligt Folkeparti lidt betænkelige, og jeg er i særdeleshed – nå ja, fordi det er det nørrejske område, men også fordi jeg ser Hanstholm Havn, og også fordi jeg ser, at det kan blive betydelig dyrere, hvis man udsætter de nødvendige reparationer i det barske klima, der er i dette område. På den anden side må jeg selvfølgelig takke ministeren for offentlige arbejder for øgede bevillinger til Frederikshavn Havn.

Lad mig sige om Landbrugsministeriet i miljømæssig sammenhæng, at jeg ser med en vis bekymring på, at man reducerer tilskud-

det til dræning og vanding, så man sænker aktivitetsniveauet med ca. 60 mill. kr. Jeg tvivler på, at det er det rigtige i disse miljøtider, idet vi må erkende, at nitratforurening – hvis der er nitratforurening, hvad man jo altså hævder – øges ved manglende vanding og ved manglende dræning. Jeg ved nok, at visse miljøfolk herinde har påstået noget andet, men det må skyldes manglende kendskab til den naturlige omsætning i jordbunden.

Det forekommer mig i øvrigt bemærkelsesværdigt, at Socialdemokratiet, der i sin regeringsperiode faktisk var lidt passivt på det miljøpolitiske område, nu i tide og utide med brask og bram fremfører, at der må gennemføres miljøpolitiske tiltag. Men selvfølgelig, nu er der mere pote i miljøet, end der var dengang, og så kan man jo godt skyde det saglige lidt i baggrunden.

Det forekommer mig mange gange, at det, vi snakker om her på det miljømæssige område, og det, vi prøver at gennemføre på det miljømæssige område, ikke har nogen som helst videnskabelig baggrund. Vi handler på dette område næsten totalt i blinde, fordi vi ikke har den nødvendige reelle videnskabelige baggrund. Vi har nogle redegørelser osv., men der har ikke været foretaget en tilbunds-gående undersøgelse og den nødvendige undersøgelse i de tidligere år. Man kan diskutere, om det er den tidligere regering, der skulle have foretaget dette, eller det er denne regering. Det havde været en fordel, om det havde været foretaget for år tilbage, så kunne vi måske nu have handlet på et reelt grundlag. Nu kan vi kun handle næsten på følelser.

Lad mig sige om et andet spørgsmål, jeg også er lidt betænkelig ved – det er, det er jeg nødt til at sige, af personlig art – at jeg er betænkelig, når man vil spare på vores motorveje, idet det vel kan diskuteres, om der har været overbeskæftigelse på disse områder. Med den diskussion, vi har haft, ser jeg med megen bekymring på, at man nu vil spare på vores motorvejsanlæg i Nordjylland, som var en forudsætning for en fast forbindelse over Storebælt. Jeg bryder mig ikke rigtig om, at man vil tage pengene fra de nordjyske motorvejsanlæg og bruge dem til indskud i Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen. Den er lidt svær for mig at sluge.

[Arne Bjerregaard]

På andre områder kunne der nævnes en masse ting, som man er tilfreds med, og jeg må da sige, at det meste er jeg tilfreds med. Jeg er bare ikke tilfreds, når jeg ser på arbejdsministerens konto, at det tiltag, man har lavet med hensyn til at give de arbejdsløse et uddannelsestilbud, i så ringe omfang er blevet modtaget vel af disse. Der er så få, der udnytter tilbudet, og man kan spørge, om det er oplysningen, der har været for ringe, om det er informationen, der har været for ringe. Nu kan jeg ikke spørge arbejdsministeren, men det kunne være rart at få at vide, om han ikke havde en fornemmelse af, at vi ikke havde oplyst godt nok og ikke havde informeret godt nok om de muligheder, der var. Det er nødvendigt, at folk får tingene serveret ordentligt, hvis de skal modtage et tilbud.

Generelt må jeg sige, at mit parti kan støtte det fremsatte finanslovsforslag eller i alt fald er positivt over for det, selv om der er visse dele, vi finder det nødvendigt at få en nærmere afklaring af.

Man kan stille sig selv det spørgsmål, om de nye handelstal var opløftende eller ej. For mig var de særdeles nedslående. Efter at jeg har analyseret det, synes det mig klart, at vor industri er stagnerende, og at det tilsyneladende opsving kun har været frembragt af den indenlandske efterspørgsel. Det har der også været visse fingerpeg om tidligere. Vi havde måske tidligere haft en mulighed for at dreje udviklingen dér lidt bedre, men det er jo svært at spå om, hvorledes folk vil reagere på de forskellige tiltag.

Det er vanskeligt at få de forskellige tal vurderet rigtigt, så man ser, hvad vores import går til. Går den til egentlige investeringer, som er produktionsfremmende, eller går den bare til forbedring af det, man har, uden at det fremmer produktionen? Det tilsiger sådan set, at vi politisk har brug for lidt bedre talmateriale, lidt bedre analyser og lidt større mulighed for at gå bag om tingene og se det i detaljer for i tide at vurdere, hvilke tiltag der skal laves.

Selvfølgelig kan vi i dag notere, uden at vi behøver at skælde ud på hinanden – det var rart, om Socialdemokratiet ville erkende det – at en stærk forøgelse af eksporten er en nødvendighed – ja, det vil det sikkert gerne erkende – for at fastholde vores levestandard. Incitamentet til at satse mere på eksportmarkedet er derfor en nødvendighed.

Derfor skal Socialdemokratiet ikke have utak for sit oplæg.

Industriministeren har jo fremlagt et forslag, og vi må spørge, om det er tilstrækkeligt i den givne situation og efter den seneste udvikling. Jeg må bare sige, at vi ikke har haft tilstrækkelige ressourcer til at analysere, om det er tilstrækkeligt. Vi noterer dog trods alt, at det er en begyndelse, men vi tør ikke afvise, at nye tiltag på dette område bliver nødvendiggjort af den eksportmæssige udvikling. Ligeså tør vi ikke afvise, at nye forbrugsbegrænsende tiltag nødvendiggøres i det kommende år af nøjagtig de samme årsager.

Generelt synes jeg, hvis man ser på finanslovsforslaget, at det er godt fremlagt, det skal finansministeren have tak for. Det er overskueligt med det, vi har fået med, og det er i sit indhold, når vi ser på tallene, positivt, bortset fra det ene punkt, at det ikke går godt med betalingsbalancen. Jeg tror, det er væsentligt, at man satses på i fællesskab herinde at løse disse problemer i stedet for, som jeg sagde til at begynde med, at skælde hinanden ud for uduelighed, for det kan borgerne faktisk ikke være tjent med.

Pia Kjærsgaard (FP):

Finanslovdebatter kan jo bruges til mange ting. Ikke blot kan der tales om økonomi, men der kan så sandelig også manipuleres med begrebet indflydelse.

Finanslovsforslaget for 1987, som denne regering har lagt frem, ligner på mange måder den finanslov, vi har set året før og året før og året før osv. Det er det, man fra konservativ side mener er praktisk politik.

Det er også et lovforslag, der har væltet den borgerlige regering, nemlig i 1983, hvor selv Socialdemokratiet fandt, at forslaget var for skrap, ikke skrap i betydningen »godt«, men det var en finanslov, hvor tingene ikke hang sammen. Som sædvanlig tog Fremskridtspartiet også et ansvar for denne finanslov, et ansvar, der gik regeringen imod, og et valg burde have fået regeringen på andre tanker med hensyn til den økonomiske politik. Det er så sandelig ikke sket.

Denne borgerlige afgifts- og skatteregering fortsætter bl.a. med at forøge antallet af offentligt ansatte personer, hvilket bl.a. er resultatet af den nye skattereform og regering-

[Pia Kjærsgaard]

gens seneste afgiftspakke. Det med afgiftspakker er en særdeles dårlig vane for denne regering. Ikke uden grund er Danmark derfor nu det land i verden, der har det højeste skattetryk, en rekord, skatteyderne garanteret godt kunne være foruden.

Da regeringen trådte til, var det under indtryk af, at der skulle føres en anden politik end den, Socialdemokratiet havde præsteret. Denne ændring udeblev på de fleste områder. Det er vel også derfor, vi kaldes »et socialdemokratisk domineret Danmark under en borgerlig regering«.

Af en eller anden årsag har regeringen lagt sig fast på et alt for stort totalrammebeløb, der gør det nødvendigt med alle de afgifts- og skatteindgreb, man laver hvert år. Beløbet er stigende for 1987, og de samlede nettoudgifter i løbende priser vil igen stige.

I den lille folder, der følger finanslovforslaget, står der, at hovedformålet med opkrævning af skatter og afgifter er at finansiere de offentlige udgifter. Det kan selvfølgelig ikke anfægtes, men netop fordi skatter og afgifter er et vigtigt grundlag for den økonomiske politik, burde regeringen rette blikket mere mod egne gerninger.

I 1987 træder skattereformen i kraft, og vi skal for alvor leve op til at være landet, der er socialdemokratisk domineret, men med borgerlig regering. Vi må sige goddag til en reform, hvor de danske skatteydere får den skattepligtige indkomst forøget, fordi reformen fratager dem fradragsrettigheder, der fremover vil være en saga blot. Regeringen har til gengæld sørget for ekstra beskatning af fonde, foreninger, realkreditinstitutter, aktieselskaber og lign. på 6,8 mia. kr., 6,8 mia. kr. i merprovenu af selskabsskatten.

Denne regering har en mani med at finde nye begreber og navne til sine forskellige indgreb i borgernes lommer. Tænk blot på, at man også forøger gebyrer for f.eks. tinglysning, kørekort og pas!

1987 bliver året, hvor der sker mange ting af udgiftskrævende karakter. Energiministeren skal bl.a. låne 162 mill. kr. til Dansk Olie og Naturgas A/S, rente- og afdragsfrit naturligvis. Cirka det samme beløb skal kommunerne kaste i dette underskudsprojekt.

Pr. 1. januar 1987 afskaffes karensdagen og bibringer det offentlige og selvfølgelig også det private erhverv nye udgifter. Der har været talt om en merudgift for det of-

fentlige på 680 mill. kr., men det er selvfølgelig peanuts for denne regering.

Den forkortede arbejdstid på 39 timer pr. uge vil også hjælpe til med at forøge udgifterne.

Den fortsatte skattetryksforøgelsespolitik burde resultere i tilbagebetaling af den ekstraskat, regeringen lod tvangsudskrive for 1984, til trods for at loven først blev vedtaget i marts 1985. Der henstår ca. 1,8 mia. kr. på den konto, der hedder »tvangsopsparing«, og det er penge, vi mener bør gives tilbage til de rette ejermænd og -damer.

Den stigende socialisme i det danske samfund skaber mere tvang og mere utryghed for den enkelte borger. Initiativer og frustrationer vokser i takt med den økonomiske politik, den borgerlige regering lægger frem. Én ting er helt sikker: så længe det tåbelige skattesystem består, vil skattetænkningen bestå. Samtidig med de nye indgreb vil det sorte arbejde vokse. Og sådan fortsætter den dødbringende økonomiske spiral. Skattetænkning har dog den fordel, at den kommer skattetænkningen til gode, og det er jo ganske udmærket. Jo mere der går uden om statens bundløse kasse, jo mindre er der er smide ud til håbløse tilskudsordninger, der fratager den enkelte den personlige frihed.

Det dårlige regnskab udlægges ofte som en restgæld overtaget fra den tidligere, socialdemokratiske regering, hvilket til dels er rigtigt. Det er dog et faktum, som bør indgå i denne påstand, som regeringen så ofte fremkommer med, at da den nuværende fireparti-regering var i opposition, stemte man for hver evig eneste udgiftspost og skatteforhøjelse. Den socialdemokratiske regering havde jo ikke flertal alene. Det er vel, hvad de konservative ledere vil kalde praktisk politik.

Med en udgiftsside på 282 mia. kr. netto og en indtægtsside på 194 mia. kr. er der – for jeg ved ikke hvilken gang – lagt op til et nyt underskudsforslag. Det kan Fremskridtspartiet naturligvis ikke acceptere, og vi vil derfor endnu en gang fremlægge besparelsesforslag, som vi naturligvis forventer vil blive behandlet seriøst. Målet med de forslag til besparelse, vi vil fremlægge, er selvfølgelig at vise vejen til de nødvendige offentlige besparelser, som skal bane vejen for skattelettelser. Vi kan på ingen måde acceptere, at der her i landet er et skattetryk på over 51 pct. Det

[Pia Kjærsgaard]

mener vi ikke er et udtryk for praktisk politik, som man siger fra konservativ side.

Nu er vi kun ved førstebehandlingen, så der er rimelig lang vej endnu, før dette underskudsforslag eventuelt vedtages af regeringen, dens radikale støtteparti og de socialdemokratiske venner. Inden det sker, må vi da håbe at forslaget ser anderledes ud, end det gør på nuværende tidspunkt.

Albrechtsen (VS):

Jeg vil gerne begynde med konklusionen; så vil jeg begrunde den bagefter. Konklusionen er, at VS agter at stemme imod dette finanslovsforslag. Vi agter også at stemme imod, selv om der måtte blive gennemført enkelte forbedringer hist og pist. En forudsætning for, at vi skulle kunne stemme for, ville være en fuldstændig omkalfatring af forslaget.

Så vil jeg gerne sige om spørgsmålet om den afsluttende afstemning, som andre også har været inde på, at vi er klar over, at Socialdemokratiet har et andet syn på, hvad der ligger i at stemme for en finanslov, end vi har. Vi betragter finansloven som først og fremmest et spørgsmål om tillid eller mistillid til en siddende regering. Vi har ikke det princip, at man som udgangspunkt bør stemme for finansloven, således som Socialdemokratiet har det, og jeg har forstået, at det er det princip snarere end begejstring for finansloven, der leder Socialdemokratiet til den konklusion, som man er nået frem til. Vi har altså et andet synspunkt, og det leder os frem til den konklusion, at vi ender med at stemme imod.

Sammenfattende kan man sige om dette finanslovsforslag, at det har én virkning, som er helt sikker, nemlig at man fortsætter den udvikling mod større ulighed i samfundet, som har kendetegnet hele denne regerings tid. Det har yderligere én sikker virkning: det hjælper ikke på de problemer, som regeringen selv anser for at være de vigtigste, først og fremmest betalingsbalanceproblemerne. Finanslovsforslaget er altså, når vi ser på det fra en social, fordelingsmæssig side, direkte til skade. Det virker asocialt. Det har til gengæld ikke de positive sider, der kunne ligge i at gennemføre f.eks. et bedre skattegrundlag. Det er naturligvis den samlede ho-

vedårsag til, at vi afviser finanslovsforslaget, som det foreligger.

Især hæfter vi os ved, at finanslovsforslaget bygger på en videreførelse og skærpelse af de overgreb på de arbejdsløse og bistandsklienterne, som denne regering har fået igennem sammen med de Radikale, især reglerne om de nedsatte dagpenge og reglerne om fattigdomsparagraffen i bistandsloven.

Det var således, at hr. Erhard Jakobsen under åbningsdebatten erkendte, at der i dag findes fattigdom i Danmark. Vi spurgte dengang hr. Erhard Jakobsen, hvad der skulle gøres ved dette problem, som man altså nu havde erkendt, men vi kunne ikke hale noget svar ud af hr. Erhard Jakobsen. Svaret ligger i dette finanslovsforslag. Svaret er nemlig, at der efter de borgerliges opfattelse ikke skal gøres noget ved det problem, som man altså har erkendt består, nemlig spørgsmålet om fattigdom.

Vi er enige i den kritik, som blev fremført af Socialdemokratiet og SF vedrørende hele behandlingen af kommunerne i dette forslag. Kommunernes muligheder begrænses på det groveste. Det kommunale nærdemokrati bliver mere og mere en illusion, for hvordan kan man have et demokrati inden for de rammer for økonomien, som regeringen giver kommunerne mulighed for? Man har kun den ene mulighed at administrere regeringens nedskæringspolitik.

Det er f.eks. nævnt - det blev nævnt af statsministeren i hans åbningstale - at man mente, at man kunne gøre noget ved sygehusvæsenets venteliste problemer inden for de rammer, man har lagt frem her, men enhver ved, at man ikke kan løse problemet med de lange ventelister inden for disse rammer. Tværtimod vil disse problemer i det kommende år med de rammer blive endnu voldsommere.

Vi ved også, at man ikke kan løse miljøproblemerne inden for de rammer, som er udstukket. Tværtimod svarer den nedskæring på de kommunale anlægsrammer, som regeringen har foreslået, omtrent til det beløb, som kommunerne havde tænkt sig at anvende i 1987 til miljøinvesteringer. Man kommer altså med et forslag, der, når vi kigger på rammerne for kommunernes anlægsinvesteringer, indebærer en nedskæring af samme omfang som hele miljøindsatsen på anlægssiden. Jeg har forgæves stillet et spørgsmål til

[Albrechtsen]

hr. Fogh Rasmussen, og jeg har så sendt spørgsmålet videre til indenrigsministeren, som jeg så håber vil besvare det, nemlig spørgsmålet, om det virkelig kunne være således, at det fortsat var indenrigsministerens og altså dermed regeringens opfattelse, at dette beløb på 1½ mia. kr. skulle skæres væk fra anlægsrammerne med den konsekvens, at kommunerne ikke kan løse miljøopgaverne.

Hr. Fogh Rasmussen var uklar på dette punkt. Jeg ved ikke, hvorfor han var det, men da jeg så spurgte ham, om han ikke ville komme op og præcisere, hvad der egentlig var hans, Venstres og regeringspartiernes holdning på dette punkt, var han ude af stand til at svare, og det forstår jeg fortsat ikke. Jeg vil også endnu en gang opfordre hr. Fogh Rasmussen til at opklare det problem, for vi må da have krav på at vide, hvad regeringen egentlig mener, eller i hvert fald hvad Venstre mener, når man nu forsøger på at tilsløre sin politik på det område.

Et andet punkt, hvor finanslovsforslaget efter vores mening er endog særdeles groft, er den arbejdsgivermentalitet, som gennemsyrrer hele dette forslag. Det er ikke et forslag, der er udarbejdet af folk, der tænker som lønmodtagere, det kan man i hvert fald roligt konstatere. Det er et forslag, der er udarbejdet af folk, der tænker som arbejdsgivere i enhver henseende, og som ønsker at bruge statsmagten som redskab for arbejdsgiverne i de kommende overenskomstforhandlinger. Man ønsker simpelt hen via Finansministeriet at køre staten ind som støttepart til arbejdsgiversiden over for lønmodtagerne i forhandlingerne.

Derfor spiller man ud med en uhørt grov ramme over for de offentligt ansatte, en ramme, der ikke tillader forbedringer, en ramme, der f.eks. også vil gøre det umuligt på nogen som helst anstændig måde at gennemføre en arbejdstidsnedsættelse, for det vil der ganske enkelt ikke være plads til, især ikke hvis der samtidig skulle være plads til bare delvis at genoprette noget af det enorme efterslæb, som de virkelig mange lavtlønnede offentligt ansatte har.

Derfor er finanslovsforslaget en hån imod de offentligt ansatte og i øvrigt også temmelig meget hyklerisk i betragtning af, at der dog er borgerlige politikere, som har gået rundt og slået ud med løfter om, at man måske også skulle til at se på at lette lidt for de

offentligt ansatte, som man har behandlet temmelig hårdt i de sidste to overenskomster. Men der er altså lagt op til en direkte negativ løsning, en fortsættelse af det reallønsfald, som de borgerlige har påført de offentligt ansatte.

Indtægtssiden vil jeg også godt komme med et par bemærkninger til. Nu er det jo desværre sådan, at vi har det ulyksalige skatteforlig, som regeringen og Socialdemokratiet har indgået. Det er godt for regeringen, forstået på den måde, at skatteforliget passer som fod i hose til dette finanslovsforslag. Det passer til den politik og til finansieringen af den politik, som de borgerlige fører. Det passer til en finanslov, der ikke løser problemerne.

Af samme grund passer denne indtægtsside naturligvis heller ikke til en finanslov, sådan som vi ønsker den, og derfor er det jo glædeligt, at det efter kartoffelkuren står fast, at de borgerlige har kunnet bryde med principperne i skatteforliget, uden at det fik nogen konsekvenser. Derfor må Socialdemokratiet jo altså også kunne bryde med skatteforliget, når der forhåbentlig snart kommer et flertal i Folketinget af Socialdemokratiet, SF og VS. Så ligger vejen åben for at ændre indtægtssiden, sådan at den rent faktisk kan komme til at passe til den udgiftsside, som vi ønsker skal gennemføres, og som – det erkender jeg – ikke kan gennemføres på denne side af det kommende folketingsvalg.

Vi har peget på de ændringer af indtægtssiden, som skal til, for at man kan lave en finanslov, som tager fat. Vi har peget på det i forbindelse med i hvert fald tre ting, som jeg kort vil nævne her.

Den ene er ophævelse af hele det forkludrede regelsæt i forbindelse med kartoffelsuppen og i stedet en gennemførelse af en egentlig dybtgående rentefradragsreform.

Den anden er et indgreb over for pensionskassebeskatningen, hvor realrenteafgiften enten skal skærpes eller der skal gennemføres en decideret beskatning af pensionskassemedlerne og i det hele taget af privat pensionsopsparing, således at vi andre kan slippe for via skattesystemet at være med til at finansiere et stadig mere usolidarisk og skævt pensionssystem, og således at vi alle over personskatterne kan være med til i stedet at finansiere et solidarisk pensionssystem, der

[Albrechtsen]

bygger på en forhøjelse af folkepensionen, og som kommer alle til gode.

Endelig vil jeg nævne afskaffelse af de generelle erhvervstilskud, som postes ud uden nogen nyttevirkning, ud over at nogle indtægtsforhold hos ejerne af virksomhederne forhøjes, og ændring af disse generelle erhvervsstøttepenge til gennemførelse af en selektiv erhvervs politik – og jeg har med stor tilfredshed set, at det også er et punkt, der er nævnt i Socialdemokratiets udspil til en ny erhvervs politik.

Det vil vi gerne være med til, og det er i hvert fald tre punkter, som man kan gennemføre uden at skabe noget brud på skatteforliget. Det synes jeg er meget afgørende at få slået fast, for dermed er vejen åbnet for, at der kan opstilles et grundlag for en finanslov, der kan udgøre et realistisk alternativ, som kan hænge sammen, og som kan vise, hvorfra pengene kan komme til at finansiere den sociale genopretning og f.eks. til, at regeringen kunne komme med et rimeligt udspil over for de offentligt ansatte, når der nu skal forhandles overenskomst.

Jeg vil slutte med at sige, at der jo har været en hel del debat om fortidens synder i dag, som der også var det under åbningsdebatten. Når man fortsætter diskussionen om, hvorvidt nu den tidligere socialdemokratiske regering havde skylden for underskuddet, som de borgerlige mener, og at alle problemerne blev skabt under den tidligere regering, mens Socialdemokraterne måske har en tilbøjelighed til at mene, at alle problemerne er blevet skabt, efter at den borgerlige regering kom til, så synes jeg, der er grund til at slå fast, at det, der er brug for, jo hverken er den nuværende borgerlige regerings politik eller en tilbagevendende til den gældsætningspolitik, der var før den borgerlige regering, men tværtimod en arbejderflertals politik, altså en helt ny form for politik her i Folketinget.

Det er, ligesom om der i denne debat om fortidens synder ligger, at vi skulle vælge mellem på den ene side at køre videre i det spor, som Socialdemokratiet opgav i 1982, og så den nuværende borgerlige regerings politik. Men det er jo ikke alternativerne, for i så fald stod vi unægtelig i en meget dårlig situation.

Alternativet er en helt anden politik, som ikke er set før, som ikke er afprøvet i dansk

politik tidligere, og som er en meget vanskelig sag, men som dog på alle måder er betydelig mere realistisk, også i forbindelse med betalingsbalancen, end den politik, som den borgerlige regering har fremlagt med dette finanslovsforslag.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Det er en god ting, at Folketinget nu er vendt tilbage til en egentlig førstebehandling af finanslovsforslaget. Når man tager i betragtning, hvor omfattende en sag finansloven er, så er det naturligvis afgørende, at vi får lejlighed til at få en generel debat om det, der ligger i den.

Jeg kan konstatere på nuværende tidspunkt – ellers skulle jeg have været meget uopmærksom – at der faktisk ikke er stillet nogen spørgsmål, og det kan der jo være mange grunde til. Der kan være den grund bl.a., at man i finansudvalget allerede har arbejdet så grundigt med finanslovsforslaget og har fået så mange svar, at man føler sig dækket godt ind. Der kunne jo også være den grund eksempelvis, at debatterne måske i større og større udstrækning kommer til at bestå af fastslåen af egne synspunkter og en, kan man sige, trivial kritik af de samme elementer i regeringens politik.

Prøver vi at gøre det op, kan vi konstatere, at der er milevid afstand i opfattelsen blandt de fire regeringspartier på den ene side og på den anden side Socialdemokratiet, SF og VS, når man ser på den argumentation, der har været ført. Jeg har fuld forståelse for, at det er sådan for både SF og VS; de har jo trods alt altid haft mulighed for at køre friløb, og derfor er det lettere for dem, men til Socialdemokratiet vil jeg godt sige – og det bliver så især til hr. Camre – at det er for letkøbt med den debat, som hr. Camre lægger op til omkring finanslovsforslaget.

Der er jo ikke i hr. Camres indlæg, som der heller ikke var det i hr. Svend Aukens under åbningsdebatten, et eneste forsøg på at fortælle, hvad Socialdemokratiet vil, hvis det fik regeringsmagten. Men der er en bunke kritik af, hvad denne regering har gennemført, og det til trods for at denne regering har måttet gennemføre en politik, som var svaret og løsningen på det, som Socialdemokratiet selv gav op over for. For det er jo sandheden.

[Finansministeren]

Det kan synes lidt trivielt, at man bliver ved med at vende tilbage til situationen i 1982, men når hr. Camre igen i dag kører en argumentation, som han gør det, så er det nødvendigt at vende tilbage til 1982. Jeg forstod godt sarkasmen i hr. Camres bemærkninger, da han gjorde op, hvad indtægterne og udgifterne var for 1987. Jeg synes ikke, hr. Camre skulle være så sarkastisk; det er jo dybt alvorligt. Det afgørende i skiftet er, at indtægterne nu er så meget højere end udgifterne, at vi får balance på statsfinanserne, og det står i skærende kontrast til situationen, som den var i 1982 og i de nærmeste år forinden.

Hvad er det så, der er sket med hensyn til underskuddet på statens finanser? Ja, vi hører gang på gang, at den omstændighed, at Socialdemokratiet sammen med regeringen har gennemført en realrenteafgiftsbeskatning, har løst problemerne. Det er unægtelig rigtigt, og det fremgår jo af talmaterialet, at realrenteafgiften giver et provenu næste år på 17½ mia. kr., for nu at være helt nøjagtig.

Men så må jeg også gøre opmærksom på, hr. Camre, at i 1982 anførte tidligere finansminister Knud Heinesen i finanslovforslaget, som blev fremsat i midten af august 1982, at underskuddet ville blive ca. 74 mia. kr. i 1983. Da den nuværende regering foretog nye skøn pr. oktober 1982, som enhver regering jo gør, måtte vi konstatere, at nu var skønnet ca. 80 mia. kr.

Det er det underskud, der er væk, og det, som glemmes i debatten, er, at det ikke blot var et spørgsmål om at fjerne et underskud, det var også et spørgsmål om at vinde kapløbet med renteudgifternes vækst. Og hvordan var renteudgifternes udvikling? I 1982 var de samlede statslige renteudgifter 24 mia. kr., i 1986 var de 55 mia. kr. Det var altså ikke bare 80 mia. kr. i underskud, der skulle fjernes, det var også et spørgsmål om at fjerne den vækst i renteudgifterne på ca. 30 mia. kr., som fandt sted oveni. Vi er naturligvis taknemlige for, at det lykkedes at gennemføre en realrenteafgiftsbeskatning, som giver 17½ mia. kr. næste år, men jeg vil gerne meget kraftigt understrege, at det kun løser en lille del af det underskudsproblem, som vi stod over for, og som det naturligvis måtte tage år at overvinde.

Det er klart, at der har været en betydelig vækst i indtægterne, og det har hjulpet os.

Det skal jeg vende tilbage til. Men det er også klart, at det har spillet en afgørende rolle, at der har været nulvækst i udgifterne målt i faste priser. Sammenlignet med udviklingen inden for andre OECD-lande er der jo ingen anden nation, der kan fremvise det resultat. Ser vi OECD-gennemsnittet for Europa, er der en realvækst på fra 2 til 4 pct. pr. år i faste priser, men Danmark har over 4 år, og gør det nu på 5. år, holdt nulvækst. Det er klart, at kombinationen af den meget stramme udgiftspolitik og øgede indtægter har bragt os til den situation, at vi nåede ligevægt på statens finanser førend forventet og oven i købet i år et overskud på ca. 5 mia. kr.

Og så til indtægtssiden. Der var megen diskussion om skattetrykket, og det er unægtelig også meget interessant at diskutere, og det kan jo anskues fra forskellige synsvinkler, alt efter hvorvidt man hedder hr. Camre eller fru Pia Kjærsgaard. Jeg forstod godt, at hr. Camre ikke så meget klandrede det skattetryk, regeringen er ansvarlig for, men måske i højere grad ironiserede over det. Det har jeg fuld forståelse for. Men nu er skattetryk jo på mange måder en meget firkantet størrelse, og det ved enhver, der beskæftiger sig med disse ting. Det er et spørgsmål om de samlede direkte skatter, de indirekte skatter, og det er et spørgsmål om obligatoriske sociale bidrag målt i procent af bruttonationalproduktet.

Lykkes den økonomiske politik, som tilfældet har været, og kurserne stiger, så får vi større provenu hjem i aktieselskabsskatten, og det bidrager efter den tekniske metode, der anvendes, til at forøge skattetrykket. Når det private forbrug vokser, giver det flere afgifter i statskassen: skattetrykket stiger. Det har ikke noget at gøre med, at skattetrykket for den enkelte familie dermed føles stærkere; det er alene et resultat af de mekanismer, vi anvender til at beregne et skattetryk.

Det er da uafviseligt, at realrenteafgiften og forhøjelsen af aktieselskabsskatten har bidraget til at forhøje det samlede skattetryk, men jeg synes, det er vigtigt i den diskussion at fastslå, at der er mange andre faktorer, der har spillet en rolle. Når der var en betydelig nedgang i det private forbrug i 1980-81, så er det klart, at der også var færre indtægter i statskassen og dermed også teknisk set et

[Finansministeren]

lavere skattetryk, og det er det omvendte, vi oplever nu.

Når jeg søger at svare så detaljeret på spørgsmålet om skattetrykket, så er det, fordi jeg synes, at debatten omkring dette tema er blevet meget usaglig. Når vi ser på det, som vi i Småtryk nr. 53 kalder »husstandenes skattetryk«, den direkte og indirekte skat, som berører familierne, så er der jo i virkeligheden tale om en meget beskedent stigning over den periode, som vi taler om. Familiernes skattetryk var i 1983 43,3 pct. Det vil til næste år blive 46 pct. Det er altså en stigning på 2,7 pct.

Her melder sig igen det besynderlige, at energifgifterne naturligvis er den tunge del. Energifgifterne har neutraliseret olieprisfaldet, de har ikke taget noget fra folk og dermed bragt dem i en økonomisk vanskeligere situation end tidligere, det er endnu en, kan man sige, besynderlig facet af vurderingen af skattetrykket.

Men den ene af de procenter, der har bragt os op til de 46 pct., er jo væksten i kommunernes skat for 1987, og jeg har lagt mærke til, at både hr. Camre og hr. Jes Lunde og også hr. Albrechtsen har talt meget om, at det er afgiften på overskridelse af drifts- og anlægsbudgetter, som er årsagen til, at man i 1987 skal øge skatterne. Det er jo ikke rigtigt. Det fremgår også klart af det seneste Småtryk. Kommunerne kunne godt have holdt uændret skat i 1987, selv om de har bragt sig i den situation, at de har overskredet driftsrammerne og dermed må betale en afgift.

Nej, den væsentlige årsag, og reelt den eneste årsag til, at det kommunale skattetryk stiger med ca. 1 pct. næste år, er jo, at udgiftsniveauet, når vi ser på driftsudgifterne, er steget med ca. 2 pct. ud over den ramme, som staten har aftalt med kommunerne i foråret. For det første vil jeg derfor gerne fastslå, at det er en forkert påstand, at kommunerne er blevet tvunget til at sætte skattetrykket i vejret; det kunne kommunerne have undgået, hvis de havde holdt sig strikte til aftalen med regeringen fra i foråret.

For det andet tæller denne ene procent altså også med i diskussionen om skattetrykket.

Min konklusion vedrørende skattetrykket er derfor den, at når vi ser det over den snart 5-årige periode, så er det en meget ubetydelig

stigning, der har fundet sted i det, vi kalder familiernes skattetryk.

Jeg tror heller ikke, der er nogen, der kan huske, at der er sket nogen forhøjelse af udskrivningsprocenten under denne regering. Det hører ligesom også med i debatten. Tværtimod sker der en nedsættelse af de direkte skatter for 1987 som led i skattereformen. Det er sådan set en understregning i diskussionen om skattetrykket, at udskrivningsprocenten er ikke ændret overhovedet i denne periode.

Ser vi på afgifterne, er der stort set ikke foretaget andre afgiftsforøgelser end den almindelige regulering af energifgifterne som led i neutralisering af olieprisfaldet. Så jeg synes faktisk, det er på tide, at vi får gjort det fuldstændig klart, at der ikke er tale om vækst af betydning i familiernes skattetryk. Når man så tager i betragtning, hvilken underskudssituation vi stod over for i 1982, så har vi oven i købet lov til at føje til, at man skulle være meget lykkelig for, at det ikke har krævet større stigninger på indtægtssiden end det, jeg her har givet udtryk for.

Så til udgiftssiden. Jeg hæftede mig ved, at hr. Camre sagde, at Socialdemokratiet ville ikke have nye betydelige udgifter, det skulle man endelig ikke tro. Og så gik han i øvrigt i gang med at fortælle, hvilke ændringer Socialdemokratiet alligevel mente man skulle have. Men det kan vi jo se på, når ændringsforslagene ligger på bordet. På det tidspunkt kan vi tage en reel diskussion om, hvordan Socialdemokratiets holdning til udgiftstrykket er.

Der er et par temaer vedrørende udgifterne, som jeg godt vil kommentere. For det første diskussionen om miljøinvesteringer. Det er klogt, som flere har givet udtryk for, at vi gemmer den egentlige debat om miljøinvesteringer, til der er mere materiale på Folketingets bord. Det er nu altid sundt og fornuftigt, og vi har jo en meget højspændt debat, kan man sige, just i disse dage. Men at påstå, at regeringen skulle have gjort mindre på miljøområdet end tidligere regeringer, er i hvert fald en falsk påstand. Jeg tror, der er mange – og også nogle af dem, der tilhører det såkaldte grønne flertal her i Folketinget – der vil være enig med mig i, at Socialdemokratiet som regering næsten ikke var til at trække til nye udgifter på miljøområdet. Det er jo realiteten i det her. Socialdemokra-

[Finansministeren]

tiet er først blevet interesseret i at gøre noget ved miljøet, efter at man er kommet i opposition. Det er ikke særlig rart at erkende, at det er sådan, men sådan er det.

Der har været en betydelig vækst i miljøinvesteringerne under denne regering, både for statens udgifter og for kommunernes udgifter. Tager vi kommunernes investeringer på miljøområdet, så er de vokset 2½ gang siden 1982. Og lad os så gemme den resterende debat, til vi får en egentlig miljøpolitisk debat her i Folketinget. Men at anklage regeringen for ikke at have gjort noget, det er i hvert fald ikke rimeligt.

Det andet tema, det er jo det gammelkendte: udviklingen i de sociale udgifter. Ja, vi er faktisk duperet af, at hr. Camre kan blive ved at tale om asocial politik og oven i købet gå så langt som til at fastslå, at regeringen sparer centrale dele af velfærdssamfundet væk. Jamen hvad er det for nogen dele af velfærdssamfundet, som denne regering har sparet væk? Jeg ved ikke, om hr. Camre husker, da hans partifælle, tidligere socialminister Bent Rold Andersen engang sagde det meget kloge, at dette samfunds største fordelingspolitiske problem er det betydelige underskud på statsfinanserne, og det havde han jo så evig ret i.

Det er det problem, der er fjernet, og dermed er der løst en meget betydelig opgave for borgerne som helhed og ikke mindst for lavindkomsterne i dette samfund. Det er utroligt, at man kan blive ved at tale om, at velfærdssamfundet skulle være læderet, eller at centrale dele er sparet væk, eller hvilket udtryk man nu end anlægger.

Lad os nu se på de sociale udgifter. En væsentlig fordel for alle modtagere af sociale ydelser er naturligvis lavinflation. Hvis vi tager perioden 1980-81 med en høj inflation i størrelsesordenen ca. 10 pct., med hyppige devalueringer, kunne man virkelig tale om, at der var udhuling af de sociale ydelser. Vi hører jo ikke i dag kritik af de sociale ydelsers niveau. Det er ikke det, det handler om. Jeg ved godt, at oppositionen vil sige: nå ja, men de er beskåret så og så meget, på grund af at dagpengene ikke har været reguleret i 3 år. Men man ser fuldstændig bort fra den forbedring, der er sket gennem lavinflationen sammenlignet med situationen, som den var i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne.

Ser vi så på de enkelte områder inden for socialpolitikken, så er der gennemført sammen med Det Radikale Venstre en forlængelse af barselorloven. Der er gennemført en førtidspensionsordning sammen med Socialdemokratiet; der er gennemført en delpensionsordning. Socialministeren fremsætter i løbet af få dage forslag om afskaffelse af karensgangen som led i en aftale med Det Radikale Venstre. Her er et punkt, som oppositionen gang på gang har brugt megen tid på at kritisere, men efter at det nu bortfalder, ja, så efterlyser jeg emner, som virkelig kan kritiseres fra oppositionens side. De er der jo ikke, når vi ser på det sociale system. Der er jo sket en realvækstudvikling på det sociale område, som siger sparto til, hvad vi har set tidligere, og som på mange måder er fantastisk i en situation, hvor underskuddet på statens finanser har været, som tilfældet er.

Det er en gold debat, og jeg håber, at denne debat snart vil kunne afsluttes. Jeg mener faktisk, at det vil være mere spændende at diskutere rimeligheden i, at ordningerne bliver gennemført, frem for ustandselig at anklage regeringen for at gennemføre en asocial politik, når dette ikke er tilfældet. For det er det jo ikke, når man ser på budgetterne og på de forslag, som er gennemført i Folketinget.

Fleere har under debatten nævnt den nye rapport, som vi har fået fra Socialforskningsinstituttet, og som vel ikke er kendt af alle endnu, der viser indkomstudviklingen for forskellige samfundsgrupper fra 1976 og frem til 1986. Jeg er da godt klar over, som også hr. Jes Lunde gav udtryk for, at den rækker langt tilbage også under tidligere regeringer, men det afgørende for mig i konklusionen i denne undersøgelse er, at der jo ikke er sket nogen forrykninger grupperne imellem, som Socialdemokratiet og SF ustandselig påstår der skulle være. Det er nu også fastslået selv fra Socialforskningsinstituttet.

Jeg synes, det burde være et vigtigt bidrag til, at debatten omkring, hvad der er sket på det sociale område, kunne skifte karakter også her i Folketinget og dermed i højere grad kunne komme i overensstemmelse med dagligdagen ude i samfundet.

Hr. Camre talte også om, at regeringen smykkede finanslovsforslaget med nye betalingsordninger, og at der var større indtægter

[Finansministeren]

– jeg har forstået det sådan – på statsvirksomhederne. Ja, det skal vi vel ikke være ked af. Det er udtryk for, at de er blevet mere effektive. Når man tænker på den debat, man tilbage i tiden har haft omkring bl.a. Post- og Telegrafvæsenet, så synes jeg, vi skal rose først og fremmest Post- og Telegrafvæsenet for det.

At en statsvirksomhed nu er blevet betydelig mere effektiv, skal de for det første ikke klandres for, og for det andet er det jo ikke forkert, at det fremtræder på finanslovsforslaget, lige så vel som det ikke kan være forkert, at regeringen prøver i størst mulig udstrækning at få gennemført betalingsordninger, som direkte kan bidrage til at regulere brugen af offentlige ydelser på en bedre måde end ved et fuldt gennemført gratisprincip.

Det var de temaer, som jeg ville tage fat på i forbindelse med vurderingen af indtægter og udgifter på finanslovsforslaget. Der er endvidere et par emner, som hr. Jes Lunde har været inde på, og som jeg godt vil have at der ikke skal være nogen misforståelser i forhold til.

Det ene er spørgsmålet om kompensation for arbejdstidsnedsættelsen. Hr. Jes Lunde søger som så mange andre – det skete også under åbningsdebatten – at give indtryk af, at regeringen ikke har levet op til forpligtelserne. Regeringen har fuldt og helt levet op til forpligtelserne, som de fremgår af betænkningen i forbindelse med overenskomstlovgivningen i foråret 1985. Det blev dengang fastslået, at der skulle kompenseres med $\frac{3}{4}$ efter samme retningslinjer som i arbejdstidsundersøgelsen. Det er sket.

Så ved jeg godt, at der er nogle, der siger: nå ja, men samtidig gennemfører regeringen så øget produktivitet; man stiller et produktivitetskrav på 2 pct. Jamen det gjorde vi altså forinden. Det var indbygget i budgetoverslagstallene, og derefter har vi givet den kompensation for nedsat arbejdstid, som fremgår af betænkningen til overenskomstloven i foråret 1985. Jeg vil gerne have, at det står krystalklart, at der ikke overhovedet er snydt på vægten.

Jeg tror, det bedste bevis er, at de offentligt ansattes organisationer har accepteret disse løsninger. Det er jo ikke et spørgsmål, som skal forhandles, men jeg har haft to møder med de offentligt ansattes organisationer om dette tema, og der har været fuld forstå-

else for den måde, vi har behandlet spørgsmålet på. Så det er gjort fuldt og helt efter de beslutninger, der er truffet i Folketinget.

Hvad angår pris- og lønudviklingen og skønnet herfor, som hr. Jes Lunde dernæst var inde på, ved hr. Jes Lunde udmærket godt, at disse skøn finder sted på grundlag af Det Økonomiske Sekretariats konjunkturvurderinger, og som jeg har svaret finansudvalget for nylig, vil der komme ændringsforslag til finanslovsforslaget, inden det vedtages, så fremt der er tale om ændret skøn, hvad der nok vil være tilfældet. Finanslovsforslaget bygges op på grundlag af skøn fra foråret, og vi er så i stand til forud for finanslovens endelige vedtagelse at justere disse skøn. Så her er der heller ikke tale om, at der bliver snydt på vægten, eller at der er indbygget nogen særlig listige ting. Heller ikke i forhold til forhandlingerne med de offentligt ansatte, som hr. Albrechtsen kommenterede. Heller ikke her er der noget som helst finurligt. Det er klart, at ingen på forhånd kan sige, hvordan de overenskomster vil blive. Det afgørende er, at regeringen går til forhandlinger med de offentligt ansattes lønmodtagerorganisationer i betræbelserne på at få en overenskomst, og det er, hvad der er at sige om den ting. Resten er et forhandlingsspørgsmål alene mellem staten som arbejdsgiver og de offentligt ansattes organisationer.

Jeg har med vilje, fordi det er en førstebehandling af finanslovsforslaget, beskæftiget mig fortrinsvis med de ting, som er snævert knyttet til selve finanslovsforslaget, men en række ordførere har jo også kommenteret den almindelige økonomiske situation, og derfor ville det nok være lidt mærkeligt, hvis jeg ikke havde bare et par afsluttende bemærkninger om den.

Jeg synes da, det er meget interessant, at Socialdemokratiet interesserer sig stadig mere for betalingsbalanceunderskuddet. Det kneb måske mere tilbage i tiden. Regeringen tager også dette problem uhyre alvorligt, det går jeg ikke ud fra at der er nogen tvivl om, men sådan lidt nøgternt bedømt, så fjerner man jo altså ikke betalingsbalanceunderskuddet fra den ene dag til den anden.

Det havde måske været rigtigt i denne debat, for at gøre den lidt mere nuanceret – og det gælder også andre økonomiske debatter her i Folketinget – at man stillede det i forhold til, hvad der i øvrigt er sket på det øko-

[Finansministeren]

nomiske område. Jeg skal ikke gentage resultaterne på de øvrige områder, men jeg synes alligevel, de hører hjemme i en debat som denne. Kort resumeret: renten er halveret, og inflationen er mere end halveret og har i virkeligheden bragt os til en situation, hvor vi er et lavinflatjonsland. Vi har, som vi har været inde på, fået balance på statens finanser, og vi har fået en meget gunstig beskæftigelsesudvikling.

Jeg forstår godt, at det generer både Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, at det lykkes en borgerlig regering at øge beskæftigelsen i så stor udstrækning, som tilfældet er. Jeg forstår godt, at det gør lidt ondt, for det havde været en fordel, hvis man kunne sige: det kan denne regering i hvert fald ikke løse. Vi har heller ikke løst det fuldt og helt, det erkender vi blankt, men den udvikling i antallet af arbejdspladser, som vi har set gennem de seneste år, synes jeg er et meget markant udtryk for den vækstpolitik, som har været ført, og ikke mindst dette, at langt den største del af de nye arbejdspladser er skabt i den private sektor. Det, der er nået, er jo i virkeligheden, at vi nogenlunde har fået rettet op i forhold til den nedgang i antallet af arbejdspladser, som vi oplevede i sidste halvdel af 1970'erne og i begyndelsen af 1982. Men der er lang vej igen.

Det er ikke så mærkeligt, at vi med så betydelig en vækst i investeringerne i den private sektor, hvad de mange nye arbejdspladser klart afspejler, også får nogle problemer med betalingsbalancen. Også problemer, som selvfølgelig har en baggrund i, at mange er kommet i arbejde og har fået bedre forbrugsmuligheder. Det er én af forklaringerne på den meget høje vækst i det private forbrug i 1986.

Jeg gør stadig væk opmærksom på – og det er dog ikke helt uden fornuft at gøre det – at når vi sætter betalingsbalanceunderskuddet i forhold til bruttonationalproduktet, så vil det i år blive af nogenlunde samme størrelsesorden, som det var i 1982, og som det også var i 1979. Anderledes er det jo ikke. Det er jo ikke blevet forværret.

Regeringen lægger megen vægt på, at dette problem også bliver løst sammen med alle de andre, men må klart erkende, at den meget høje renteudgift, som vi har i forbindelse med den udenlandske gæld – og så skal jeg

slet ikke gå ind på debatten om den gamle gæld – naturligvis bevirker, at der skal betydelig øget vækst til for at få løst betalingsbalanceunderskudsproblemet.

Jeg bliver dog nødsaget til at sige, at dér nytter det altså ikke at blive ved at køre på, at vi skal investere noget mere i forskning og udvikling. Det skal vi, og regeringen har også manifesteret i praksis gennem undervisningsministerens handlingsplan for forskning og udvikling her i foråret så vel som gennem tidligere initiativer, at vi prioriterer dette meget højt, men der er vist ingen fornuftige mennesker på denne jord, der tror, at det kan løse vores betalingsbalanceunderskudsproblem i 1987. Det er en investering i fremtiden, som er afgørende. Det, jeg derfor efterlyser, er nogle bidrag fra Socialdemokratiets side til at løse betalingsbalanceunderskudsproblemet, der er mere konkrete end det, der ligger i det meget fremadrettede: øgede midler til forskning og udvikling.

Lad mig så til slut, som man jo traditionen tro gør ved en førstebehandling, takke for den tilslutning, som en række ordførere har givet til finanslovsforslaget.

Også en tak til hr. Bilgrav-Nielsen for de positive bemærkninger omkring hovedlinjerne i finanslovsforslaget. Regeringen er klar til at gå ind i drøftelserne om den endelige udmøntning af forskellige poster på finanslovsforslaget, som er uklare på nuværende tidspunkt. Det er naturligt for mig at være optimist, så jeg er også overbevist om, at det lykkes endnu en gang at nå frem til en fornuftig finanslovsaftale med Det Radikale Venstre, således at vi, når finansloven skal vedtages i midten af december måned, igen kan have fast grund under fødderne, hvad angår den stramme udgiftspolitik for det kommende år.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Der er én ting, jeg lige vil gøre finansministeren opmærksom på. Han var så optaget af at beskrive, hvor godt det går med de sociale forhold her i landet, at han tilsyneladende slet ikke hørte, hvilken kritik der er blevet fremført.

Finansministeren mente for lidt siden, at der ikke var blevet fremført kritik af niveauet for de sociale ydelser, der var ikke blevet fremført kritik af satserne. Jamen det er jo

[Albrechtsen]

utroligt at høre finansministeren sige sådan noget, efter at vi både i dag og under åbningsdebatten konkret har påvist fattigdommen og i den forbindelse konkret har fremført f.eks. kritikken af 9 måneders reglen, den regel, der sætter folk på en sats, som man må betegne som et fattigdomsniveau, og som hr. Erhard Jakobsen erkendte var et fattigdomsniveau. Og så kommer ministeren nu og vil påstå, at der ikke er fremført kritik. Det kan være, at ministeren mener, at kritikken er uberettiget, eller at den er forkert, eller at han bare ikke vil høre på den, men han kan da ikke stå på talerstolen og påstå, at den ikke har været fremført.

Så en anden lille korrektion. Jeg har ikke sagt, at det udspil over for de offentligt ansatte, som ligger i dette forslag, er finurligt eller fiffigt, eller hvad det var, finansministeren lagde i mine udtalelser. Det har jeg slet ikke påstået. Det er ganske ligefremt: det er behård, grov arbejdsgiverpolitik, og det bekræftede finansministeren vel egentlig også ved den måde, han kommenterede mine bemærkninger på.

Han siger, at det er et spørgsmål om at opnå en overenskomst, og det bliver på det grundlag, der ligger her. Så kan jeg kun kvittere med at sige, at jeg i hvert fald ikke håber, at finansministeren hos de offentligt ansatte kan opnå nogen overenskomst på det her grundlag. Det vil jeg meget håbe bliver umuligt.

Camre (S):

Finansministeren indledte med at sige, at han undrede sig over, at der ikke var stillet spørgsmål, og hertil vil jeg gerne sige, at det har vi jo så rigeligt gjort i finansudvalget; vi har jo haft finanslovsforslaget i hænde siden august, og behandlingen i finansudvalget er i fuld gang. Jeg tror, at de, om jeg så må sige, ubesvarede spørgsmål, der er på indeværende tidspunkt, er noget, som ministeren alligevel ikke har papir med til at besvare her og nu, og det er svar, som vi hellere modtager skriftligt.

Ministeren gik ind i en mere principiel debat, hvor han hævdede, at det var letkøbt, når jeg på Socialdemokratiets vegne kritiserede dele af regeringens økonomiske politik og ikke mindst finanspolitikken, og finansministeren spørger: hvad er det, Socialdemokrati-

et ville gøre? Jeg sagde ikke noget om, hvad det var, vi egentlig ville gøre for at løse problemerne i 1982.

Nu er det jo altså ikke det, debatten handler om i dag, men jeg kan i og for sig dele ministerens ønske om, at den lidt golde debat hører op, og at vi ser fremad. Men vi er jo ikke ene om at føre denne golde debat, for hver gang vi kritiserer nogle elementer i den økonomiske politik i dag, så får vi 1980 og 1981 og 1982 trukket op på bordet, og så skal vi straks tage stilling til det, og dér kan I se, og sådan gjorde I, og hvorfor var det ikke bedre?

Nu siger finansministeren, at i 1983-finanslovsforslaget, som blev fremsat i august 1982, var der et minus på 74 mia. kr., og det blev til et skøn på 80 mia. kr., som jo altså udtrykkelig – det ved finansministeren også – indebar nogle forudsigelser om den internationale udvikling, som heldigvis ikke holdt stik.

Finansministeren ved også, at den daværende regering gik ind i forhandlinger raden rundt med Folketingets partier, fordi vi ikke ville stå model til et underskud på 74 eller 70 eller 80 mia. kr., eller hvad det nu måtte være blevet. Vi håbede på at kunne skabe et flertal om en genopretningspolitik i sommeren 1982. Det var ikke muligt. Vi kunne ikke samle et flertal, og jeg har her i dag til fulde opregnet nogle af de elementer, der indgik, eksempelvis en realrenteskat, eksempelvis en forhøjelse af aktieselskabsskatten, men jo altså også et forlig omkring nedskæringer i visse offentlige udgifter, nedskæringer, som vi mente var socialt forsvarlige.

Jeg forstår godt, at finansministeren og regeringspartierne har et behov for stadig væk at slå løs på Socialdemokratiets manglende ansvarlighed og for ved enhver lejlighed at sige, at hvis Socialdemokraterne havde siddet, så havde det heddet 80 mia. kr. i underskud, og det havde det såmænd også stadig væk heddet op til i dag.

Jeg synes egentlig, at den debat netop er så gold, som finansministeren fremhæver. For hvad er det, jeg har prøvet at stå her og sige ved mange, mange lejligheder i diskussioner om finansloven og også i dag? Vi kritiserer ikke regeringen for størrelsen af de indtægter, regeringen trækker ind; det er nødvendigt. Vi kritiserer ikke regeringen for begrænsning i væksten i udgiften på de offent-

[Camre]

lige budgetter, for det har været realistisk, og vi ville gøre det samme. Jeg mener, det er et udtryk for en anerkendelse af, at regeringen faktisk på en række områder har haft en heldig hånd.

Vi kan så være uenige i den sociale fordeling, men på en række områder – det gælder renten, det gælder inflationen, det gælder beskæftigelsen – har regeringen haft en heldig hånd, og vi kunne da godt i en stille stund sige: jamen der var da mange af de ting, som vi gerne ville have været med til at præge udviklingen på. Vi tror også, at vi på nogle områder kunne have gjort det uden nogle smertelige sidevirkninger, der ikke har vejet så tungt for regeringspartierne, som de har vejet for os.

Der er altså ikke tale om, at vi, om jeg så må sige, kasserer det udgiftsniveau og det indtægtsniveau, regering kommer med, men regeringen har et behov for hele tiden at fremstille situationen, som om vi gjorde det, fordi det skal bruges til at bevise Socialdemokratiets påståede uansvarlighed. Det er ikke de elementer, kritikken går på, hr. finansminister.

Vi har i dag diskuteret skattetryk, og når jeg hører ministerens udlægning af begrebet skattetryk, så får jeg jo nærmest det indtryk, at skattetrykket er et udslag af nogle automatiske virkninger. Jeg forstår godt, at finansministeren og hans regeringspartier har meget brug for den diskussion, for jeg mærker jo også, hvorledes fru Pia Kjærsgaard bider i Det Konservative Folkepartis og måske i ganske særlig grad i Venstres højrefløj med sin stadige kritik på dette område.

Jeg føler, jeg må sige til ministeren, at der ikke er sådan en automatik i skattetrykkets udvikling, for hvis det bare var sådan nogle ting, som egentlig ikke var ønskede, og som var rent automatiske, så tror jeg ikke, at forhøjelser på det ene område efter det andet var indgået i næsten samtlige regeringens indgreb i de 4 år. Jeg kritiserer ikke, at det er sket, men jeg synes, at regeringen skal stå ved dem. Vi har ikke sagt, at det var overflødig, men når vi har kritiseret, har det været på den sociale sammensætning af visse af regeringens besparelser og visse af regeringens indtægter.

Finansministeren gjorde også meget ud af udgiftssiden og sagde: hvad er det nu, Socialdemokratiet vil, lad os nu se, hvad det er

for ændringer. Hertil vil jeg sige, at det får ministeren naturligvis at se, men dette er altså ikke debatten om ændringsforslagene. Den kommer senere, og jeg må forbeholde mig, at der stadig væk er godt og vel en god måned til, at vi skal have den diskussion.

Så siger ministeren om konkrete punkter på udgiftssiden, at Socialdemokratiet først er blevet aktivt på miljøområdet i opposition. Det kan da vist ikke være alvorligt ment. Det var faktisk finansministerens parti og mit, der imod samtlige andre partier her i salen gennemførte miljøloven, og finansministeren er så gammel i gårde, at han i detaljer ved, hvor svært det har været at få forbedringer igennem med vekslende flertal på hele miljøområdet. I denne regerings tid er der sket nogle fremskridt specielt på områder, som det grønne flertal har gennemtvunget, og hvis man ser udgifterne på miljøområdet gennem finanslovene op igennem 1970'erne, fra vi fik den første miljølov i 1973, så har der været en stadig stigning.

Jeg hæfter mig ved, at statsministeren i sin åbningstale bl.a. om miljøproblemet sagde følgende, og jeg citerer fra Folketingstidende 1986-87, sp. 11:

»Der er ikke ubegrænsede økonomiske midler til rådighed. Men regeringen mener, at der er påtrængende opgaver, som godt kan løses inden for forholdsvis snævre økonomiske rammer.«

Jeg vil gerne til den debat, der har været i dag om miljøproblemerne, sige, at det ikke er Socialdemokratiets opfattelse, at de problemer, vi står over for på miljøområdet, kan løses inden for snævre økonomiske rammer. Det vil hurtigt blive enormt dyrt, hvis vi ikke i tide bruger de fornødne midler – måske så dyrt, at vi end ikke nogen sinde får mulighed for at løfte opgaven.

Må jeg så sige om spørgsmålet sociale udgifters niveau og kritik eller ikke kritik: ja, vi har ført en kritik frem over, at der specielt er nogle mindretalsgrupper, som har båret en uforholdsmæssig stor del af stramningen. Vi har ligesådan på indkomstpolitikens område fremført kritik af, at stramningerne især har ramt offentligt ansatte og størstedelen af LO-området, mens store lønmodtagerområder og også områder inden for de selvstændigt erhvervsdrivende er gået fri. Det mener vi har haft negative virkninger ud over det,

[Camre]

som umiddelbart kan aflæses af de pågældendes levefod.

Jeg vil godt minde om, at antallet af voldsforbrydelser i denne regerings tid er vokset med 18 pct., og hærværk og tyveri er steget med 15 pct. Jeg tror ikke, disse tal er uden sammenhæng med en frustration og en følelse af magtesløshed, som særligt udsatte grupper, der især tegner sig som gerningsmænd på disse områder, er bragt til af den økonomiske politik, regeringen har ført. Jeg siger ikke, det er den eneste grund, men jeg accepterer i hvert fald ikke en forklaring om, at det skulle være en særskilt dårligdom, der var vokset hos menneskene, bare fordi vi nu skrev 1984-85-86. Jeg kan sammenligne – selv om det nok vil være lidt statistisk fusk – med et fald i de samme tal for perioden lige før denne regering.

Jeg synes, vi skal prøve at få debatten om fremtiden ind i nogle andre baner, sådan som ministeren også var inde på, og lade være med at fejlvurdere hinandens politik i fortiden. Næsten alle i denne sal, måske fru Pia Kjærsgaard undtaget, har et meget stort medansvar for den politik, der blev ført i kriseårene i 1970erne og frem til 1982. En enkelt ordfører, nemlig hr. Arne Bjerregaard, har indrømmet det, men jeg synes egentlig, det ville klæde andre at indrømme, at det ikke var Socialdemokratiet, der alene skabte de problemer, som det danske samfund havde i 1970erne.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg anmoder om, at hr. Camre holder sig til kendsgerningerne, når han skal finde undskyldninger for, at hr. Anker Jørgensen i 1982 bare gav op.

Hr. Camre anførte som en af begrundelserne for, at hr. Anker Jørgensen gav op, at der ikke var flertal for en realrenteskat. Jeg har haft lejlighed til at rette socialdemokratiske ordførere heroppefra, og jeg må gøre det igen. Der var ikke flertal for en formueskat, som Socialdemokraterne ønskede for 1983, og vi meddelte, at hvad enten regeringschefen hed Anker Jørgensen eller Poul Schlüter, så ville Det Radikale Venstre stemme imod en formueskat. Vi var derimod tilhængere af en realrenteskat.

Med hensyn til skattetrykket har hr. Camre naturligvis ret i, at det er steget under denne regering. Jeg tror såmænd nok, at regeringen helst havde set, at der ikke var sket en forøgelse af skattetrykket. Der sker jo også en forøgelse af skattetrykket for husstandene fra 1985 til 1986, men der er vel grund til netop for hr. Camre og for mig så at gøre opmærksom på, at den tidligere finansminister Henning Christophersen havde ret, da han sagde, at der burde være en konto på finansloven, der hed: Regeringen af oppositionen påtvungne skatter.

Jeg vil gerne sige, at jeg fandt, og det finder jeg fortsat, og det gjorde mit parti også hele tiden, at i den økonomiske genopretningspolitik, der var nødvendig efter 1982, kunne der ikke bare være tale om besparelser, vi måtte have højere skatter med ind. Men regeringen kan da roligt indrømme, at sådan er det gået, fordi den ikke har et flertal af sine egne vælgere.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg vil medgive hr. Bernhard Baunsgaard, at det ikke var et isoleret nej til en realrenteskat, der bragte den socialdemokratiske regering til at gå af i september 1982. Jeg har tidligere i dag fremhævet nogle af de sammenhænge, der førte til regeringens fald.

Situationen var jo, at den socialdemokratiske regering igennem 1982 på område efter område måtte se sig berøvet mulighederne for at gennemføre den ændring i den økonomiske politik, som var nødvendig. Vi kunne jo kigge os raden rundt – og det gjorde vi i de forhandlinger – og det var faktisk ikke muligt, hvad jeg tror hr. Bernhard Baunsgaard vil bekræfte, for os at få hverken den ene eller den anden sammensætning af de indtægter, som jeg fra hr. Fogh Rasmussen blev bebrejdet at vi ikke skaffede i tide, således at der ikke var en gældsbyrde for fremtiden. Det var ikke muligt at få et flertal om en fornuftig sammensætning af begrænsninger i væksten på de offentlige budgetter. Og i konsekvens af, at Socialdemokratiet naturligvis ikke kunne tage ansvaret for at lade udviklingen løbe ureguleret videre, gik vi af i september; nogle bruger det udtryk, at vi smed tøjlerne. Hvis ikke den socialdemokratiske regering var trådt tilbage på det tids-

[Camre]

punkt, så er det nok ret åbenbart, at den hurtigt ville have fået et flertal i denne sal imod sig og dermed var blevet tvunget til at gå af.

(Kort bemærkning)

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal gerne bekræfte efter hr. Camres sidste bemærkninger, at det er korrekt, at hr. Anker Jørgensen ikke mere kunne få flertal for sin økonomiske politik. Fra efteråret 1981 havde den radikale folketingsgruppe jo meddelt regeringen Anker Jørgensen, at man ønskede indkomstpoltik, hvis man skulle tage medansvar for at fortsætte den økonomiske politik.

Men jeg beder om, at man holder op med at sige, at der har været tvivl i den radikale folketingsgruppe om en realrentebeskatning af fonde og opsparinger til pension. Det har der aldrig, men vi har været modstandere af og vi stemte imod formueafgiften for 1983; det gjorde vi, dengang statsministeren hed Poul Schlüter, og vi havde meddelt den tidligere statsminister, at det ville vi gøre, hvis den kom med den.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Det er korrekt, hr. Bernhard Baunsgaard, men jeg synes bare, én tilføjelse er nødvendig, og det er, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, så udmærkede disse partier end måtte være, ikke havde flertal i 1982 til at gennemføre en realrenteafgift. Vi kunne jo ikke skaffe den støtte fra anden side, som ville have været nødvendig til at bære forslaget igennem.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Man kunne jo have håbet, at nogle af de senere regeringspartier var kommet til besindelse, men uanset dette forhold så berettiger det ikke Socialdemokratiet til at prøve at bygge en fiktion op om, at vi har været imod realrenteafgift. Det var det, hr. Camre sagde før.

Collet (KF):

Det har på mange måder været en ejendommelig debat. I særlig grad har det været ejendommeligt at lytte til Socialdemokratiets,

SFs og VS' ordførere. Det er, som om de alle lever i en svunden tid. De står her og siger stort set det samme, som deres forgængere sagde i begyndelsen af 1900-tallet. Det er nøjagtig de samme temaer, de kører på.

I begyndelsen af 1900-tallet var der nød, og der var behov for dramatiske sociale forbedringer. Men i dag, hvor Danmark står med et af verdens bedste sociale systemer, et af de mest finmaskede sociale netværk, ja, så kører hr. Camre det samme tema, at vi har behov for enorme sociale forbedringer, og at denne regering fuldstændig har ødelagt velfærdssamfundet, på trods af at regeringen har gennemført en meget lang række af sociale forbedringer.

Også på et af de andre traditionelle angrebsområder, nemlig spørgsmålet om de selvstændiges kontra lønmodtagernes indtjeningsforhold, var der jo en vis ræson i i begyndelsen af 1900-tallet at tale om, at de selvstændige var velbjærgede og lønmodtagerne ikke havde det så godt. Det var fuldstændig rigtigt dengang. Men der er ikke ræson i at køre den samme melodi i dag, hvor rollerne er byttet om, hvor det er lønmodtagerne, som har de største indkomster, og de selvstændige, som har de laveste indkomster. Det dokumenteres senest af en undersøgelse fra Danmarks Statistik, hvor man har opregnet indkomsterne for henholdsvis selvstændige og lønmodtagere. Der viser det sig, at lønmodtagerne har en gennemsnitlig indkomst på 121.000 kr., og at de selvstændige har en gennemsnitlig indkomst på 103.000 kr. Hvis man så indregner Arbejdsministeriets undersøgelser over arbejdstid, når man frem til, at den gennemsnitlige timeløn for en lønmodtager er 67 kr. og for en selvstændig er 52 kr.

Så helt generelt at sige, at de selvstændige er blevet forgyldt af denne regering, er i hvert fald fuldstændig forkert. At mobilisere Porsche'er og Mercedes'er i denne sammenhæng er ikke realistisk; de selvstændige, vi taler om, som jo udgør langt den største del, nemlig håndværkere, købmænd, landmænd og fiskere, kører bestemt ikke rundt i disse køretøjer, tværtimod.

Det, som man kan sige, er, at de socialistiske partier her trækker alle de gamle øg af stalden. De mobiliserer de gamle fjendebilleder og drejer på lirekassen de samme gamle melodier, alt imens verden har ændret sig; man savner nye temaer. Man argumenterer,

[Collet]

som om man lever i en svunden tid. Partierne på venstrefløjens er blevet for konservative.

Jeg vil rette den bemærkning til fru Pia Kjærsgaard, at vi bestemt heller ikke bryder os om høje skatter og afgifter, men opgaven er nu engang at få landet på fode igen, og gælden skal tilbagebetales, og det må vi så gøre. Vi har forsøgt at tilrettelægge den økonomiske politik ordentligt og fornuftigt, således at vi kan få landet på fode igen og gælden ud af verden. Og gælden er jo udsækket skattebetaling. Så først tager vi et ordentligt nap med tilbagebetaling af gælden, og så sætter vi skatterne ned. Altså, vi rydder først op, og så sætter vi skatten ned.

Jes Lunde (SF):

Jeg har lige fået at vide, at min ordførertale i første runde svarede helt til, hvad SF'erne sagde i starten af 1900-tallet. Det er jo interessant. Jeg vidste ikke, at der var nogen dengang, der var SF'ere, men okay, det er da muligt, der har været nogle foregangsmænd.

Jeg ved ikke, hvad hr. Collet hentyder til, men når hr. Collet på regeringspartierne vegne beder om, at man holder op med at kritisere de samme ting, så kan jeg godt forstå det. Der er nemlig stor grund til at kritisere de ting, vi kritiserer, og derfor er det klart, at regeringen er interesseret i, at vi holder op med det; men det gør vi ikke, vi fortsætter. Jeg kan love hr. Collet, at hvis denne regering i et år endnu fører nøjagtig den samme politik, så vil jeg også om et år kritisere nøjagtig de samme ting som nu, fordi der vil være endnu mere grund til det til den tid.

Sandheden er jo, at denne regering har været enestående til at lave social omfordeling fra de dårligst stillede til de velstillede. Sandheden er, at de selvstændige har fået fordoblet deres indtjening i de fire år, denne regering har siddet, og at det er i den anden ende af samfundet, vi skal finde dem, der er klemte, dem, der modtager overførselsindkomster, og dem, der er lavtlønnede. Det er situationen.

Jeg underer mig meget over den statistik, som hr. Collet bringer frem, den passer ikke med den virkelighed, jeg kender. Den passer heller ikke med de trecifrede milliardbeløb, som går til restindkomster, og hvor man skal

op på et utrolig stort antal selvstændige for at få det fordelt ned til kun 103.000 kr. pr. stk., et større antal selvstændige, end der faktisk er her i landet.

Finansministeren lagde i sit svar vægt på, at der ikke var noget at kritisere, heller ikke vedrørende de sociale ydelser. Jeg er meget enig med hr. Albrechtsen i, at så må finansministeren have sovet i timen. Vi har næsten ikke bestilt andet end at kritisere mange af de overførselsindkomster, der er i øjeblikket, også kritiseret deres niveau såmænd.

Vi har f.eks. rejst kritik af, at arbejdsløshedsunderstøttelsen ikke er blevet reguleret i fire år og derfor er faldet 17 pct. i realværdi. Det er dog en slags kritik af arbejdsløshedsdagpengenes niveau. Finansministeren valgte at gå meget let hen over det. Vi fik en bisætning om arbejdsløshedsdagpengene, det var alt, hvad der kunne blive til. Det er trods alt den bitre virkelighed for 220.000 mennesker, at de må leve af disse ydelser og leve med, at de er blevet sat betydeligt ned i realværdi.

Derfor kan det heller ikke nytte noget, at finansministeren ligesom hr. Collet spillede melodien om, at der ikke er foretaget nogen omfordeling. Det er der, der er foretaget en ganske kolossal omfordeling. Hvis vi sammenligner situationen i 1986 med situationen i f.eks. 1980 og ser på løkvoten, dvs. hvilken del af bruttofaktorkomkomsten der gik til løn, og hvilken del der gik til profit, så er der mellem 1980 og 1986 overflyttet mellem 40 og 50 mia. kr. fra lønmodtagerne til de selvstændige, til arbejdsgiverne. Det er da immervæk en slags omfordeling. Det er en omfordeling, som er betydelig større, end formentlig selv regeringens egne vælgere kunne have drømt om for fire år siden; så massivt er det, der er sket, faktisk.

Finansministeren sagde om betalingsbalanceproblemet, at det kunne man jo ikke løse fra den ene dag til den anden. Næh, det er så sandt. Vi vil heller ikke fra SF's side love, at vi kan komme med en mirakelkur, som kan løse problemet på et år eller noget, der ligner det, men vi kan lade være med at forværre det. Vi kan langsomt og stædigt forbedre situationen, sådan at vi på et tidspunkt kan nå ligevægt; regeringen gør det modsatte i øjeblikket. Den kører nedad og nedad med stadig stigende underskud på betalingsbalancen, og det er jo det, vi klandrer regeringen for. Der er ikke nogen hverken fra SF eller

[Jes Lunde]

Socialdemokratiet, som har klaget over, at regeringen ikke kunne opnå ligevægt allerede i 1983 eller 1984 – overhovedet ikke. Det er demagogi at påstå den slags. Men det, vi siger, er, at regeringen kører den forkerte vej; den kører simpelt hen den modsatte vej af den, den burde køre.

Finansministeren sagde, at han slet ikke ville gå ind i debatten om den gamle gæld, og det kan jeg da godt forstå. Nu er tallene nemlig kommet på bordet, og nu er det dokumenteret, at det at tale om gammel gæld er svindel. Det er svindel at sige, at den nedadgående tendens på betalingsbalancen skyldes gammel gæld, og derfor synes jeg, det er udmærket, hvis finansministeren vil holde op med den debat, det kan jeg kun rose, det tyder på en høj grad af selverkendelse. Slut med det, ikke flere indvendinger fra de borgerlige partier om, at det er gammel gæld, der er årsagen til, at det går nedad. Jeg har klart dokumenteret allerede i første runde, at sådan er situationen ikke; regeringen er selvstændigt ansvarlig for det voksende underskud.

Finansministeren sagde til sidst, at det selvfølgelig gjorde vældig ondt på Socialdemokratiet og SF, at det gik så godt med at skaffe folk beskæftigelse. Ja, det har vi jo hørt nogle gange, vi hørte det også fra hr. Collet i første runde, at det skulle være noget, som SF og Socialdemokratiet var kede af. Jeg kan for SFs vedkommende melde hus forbi, tværtimod glæder vi os, hver gang regeringen opnår forbedringer. Det gælder for beskæftigelsen, og det gælder såmænd på alle andre områder: har regeringen en god dag, hvor der er noget, der går godt, så glæder vi os over det, for det er det bo, vi skal overtage. Det er da klart, at vi ikke er interesseret i, at arbejdsløsheden er større end nødvendigt, når vi skal til, vi er ikke interesseret i, at udlandsgælden er større end nødvendigt, når vi skal til. Og præcis derfor er det også, at vi beskæftiger os så meget med betalingsbalancen; det er, fordi vi bittert ved, at det, der bliver vores fremtidige problem, det er den gæld, der skabes under denne regering. Det er os, der får sliddet med at bringe den ud af verden, og det er os, der i vores politik bliver begrænset af, at vi overtager så stor en gæld fra denne regering.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det var rart at høre, at de Konservative ikke kan lide, at skattetrykket vokser, men ord alene gør det jo ikke. Jeg vil gerne spørge hr. Collet, om han kan give et årstal for, hvornår skattetrykket eventuelt skal sættes ned. Jeg har da godt bemærket, at man rundt omkring i pressen siger: vi skal nok få det skattetryk sat ned, for man erkender, at det er for højt. Men skal det være på samme måde som med betalingsbalancen, hvor man forudså ligevægt i 1988 og så måtte finde ud af, at det lod sig altså ikke gøre? Er det derfor, man er så nervøs ved at sætte et eller andet årstal på?

Det er da rigtigt, at gammel gæld skal betales tilbage. Naturligvis skal den gamle gæld, som de borgerlige partier har været med til at opnå sammen med Socialdemokratiet, betales tilbage.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Fru Pia Kjærsgaard beder mig om at se i krystalkuglen og så give et klart bud på, hvornår skattetrykket vil være nået hvor langt ned.

Jeg er glad for, at fru Pia Kjærsgaard tilkendegav, at det var ikke af sadisme, at Det Konservative Folkeparti medvirkede til at holde skattetrykket på det niveau, hvor det er nu. Det er det heller ikke. Afviklingen af gælden tager sin tid, det må vi se i øjnene; jeg vil ikke heroppefra komme med et fast bud og sige, om det bliver i november 1991. Det kommer søreme meget an på, hvorledes den internationale økonomi udvikler sig, og hvorledes de politiske forhold her i Tinget udvikler sig, og på en masse forskellige ting, så det ville være stanguseriøst af mig at komme med et bud på det.

Mens jeg er heroppe, vil jeg godt komme med en kort bemærkning til hr. Jes Lunde. Han mente, at jeg betragtede det som forkert, at SF kritiserer regeringens økonomiske politik og den sociale politik og den slags ting. Jeg anfægter overhovedet ikke deres ret, men til gengæld har jeg også ret til at sige, at jeg finder, at hr. Jes Lundes synspunkter er gammeldags og antikverede, og at jeg synes, at venstrefløjen savner nye temaer i debatten. Og det var faktisk meningen med det, jeg sagde.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg tror, at også venstrefløjen mange gange har behov for at gå tilbage til netop de tider, som hr. Collet talte om, hvor der fandtes mennesker, der ofte skuede videre frem, end vi som gennemsnit gør i dag, er jeg bange for. Jeg behøver såmænd kun at nævne Viggo Hørup. Viggo Hørup er vel overhovedet den, der i dette ting indtil dato har sagt de fornuftigste ting om militærspørgsmålet, og hvis man altså skulle bygge sin politik op og gennemgå den i dag og revidere den og finde ud af, hvor den kunne forbedres, ja, så kunne man såmænd godt gå tilbage til før år 1900 og f.eks. kigge på Viggo Hørups taler og dér finde ting, der umiddelbart kan bruges til at forbedre den politik, som de partier har, der sidder her i dag.

Men det var egentlig bemærkningerne om skattetrykket, jeg ville kommentere, for jeg synes, det er noget vrøvl med det dér skattetryk.

Skattetryk for hvem? Det er det, der er det interessante. Lejerne f.eks. har haft et øget skattetryk, det er sandt. De velbjærgede har et lavt skattetryk. Hvis man skal diskutere skattetryk, så lad os diskutere det sådan, men at komme med dette mærkelige begreb »skattetrykket« er ganske enkelt noget vrøvl. Jeg tror, selvste finansministeren nævnte, at skattetrykket var noget mærkeligt noget at bruge som begreb, og det er jeg egentlig enig med finansministeren i. Nej, lad os se på, hvem der betaler hvor meget i skat; det er det interessante.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, det kan blive en meget interessant diskussion omkring skattetrykket.

Det, finansministeren bl.a. var inde på, og som hr. Camre hævdede, var, at skattetrykket som helhed er steget under denne regering, og det er korrekt. Det skyldes jo en indsats bl.a. fra hr. Albrechtsens parti, mit parti og Socialdemokratiet, fordi vi har påtvunget regeringen en række skatter, som den egentlig slet ikke ville have, men som vi følte var nødvendige under den økonomiske krise.

Med hensyn til, hvordan skattetrykket er fordelt, så har jeg tidligere i dag haft lejlig-

hed til i en kort bemærkning at gøre opmærksom på, hvad der skete i 1970'erne, hvor vi flyttede skattetrykket nedad. Jeg har været med til at fremsætte forslag mod regeringens ønske og få gennemført med bl.a. hr. Albrechtsens parti, Socialdemokratiet og SF, at vi hævdede den øvre marginalgrænse fra 70 til 73 pct. Jeg kunne ikke få den højere, for det ville man ikke være med til i Socialdemokratiet, SF og hr. Albrechtsens parti. Jeg foreslog, at vi gik lidt højere i anledning af, at vi skulle skaffe penge til den udvidede barselordlov, og at det var de velhavende, der skulle betale det.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg kunne nærmest forstå det sådan, at vi i virkeligheden et langt stykke ad vejen er enige om, hvordan vi skal opfatte dette begreb skattetrykket. Og jeg kan sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at hvis vi kan blive enige om at lave en social genopretning her og nu, så kan vi også blive enige om at forøge progressionen i skatteskaalen; det kan vi blive enige om her og nu, hr. Bernhard Baunsgaard, lige på stedet, det skal ikke mangle på velvilje fra min side til, at vi kan få det i stand. Hvis hr. Bernhard Baunsgaard vil komme med et udspil om, hvor skatteskaalen skal skærpes, vil jeg gerne være med til at øge skattetrykket, når det gælder de høje indkomster, meget gerne; men når det gælder dem, som har det dårligt i dette samfund, skal det selvfølgelig mindskes. Hvis det er det, hr. Bernhard Baunsgaard mener, så er vi jo enige, så lad os komme i gang.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, det er jo en fuldstændig omkostningsfri bemærkning i det sidste år, vi har den gamle skattelovgivning. Nu skal vi jo have den nye skattereform; skulle vi ikke vente og se, hvad der sker med den?

Jeg gør opmærksom på, at vi ekstraordinært har forøget bundfradraget, som er det helt væsentlige for de små indtægter.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det skal blive et par korte bemærkninger, som jeg gerne vil afslutte med her. Jeg synes,

[Bilgrav-Nielsen]

denne finanslovdebat har været ret interessant, og især har hr. Camre i dagens løb gennemløbet en meget interessant udvikling. Jeg må konstatere, at de omgivelser, hvori hr. Camre forberedte sit første indlæg til finanslovdebatten, har påkaldt de aggressive kræfter i hr. Camre langt mere end de omgivelser, han befinder sig i her i folketings salen.

Hans andet indlæg var nemlig uhyre interessant, uhyre fredsommeligt, ja næsten imødekommende over for det finanslovsarbejde, som har eksisteret indtil nu og formentlig fortsat vil eksistere mellem regeringen og Det Radikale Venstre, så imødekommende, at man må spørge, om Socialdemokratiet er parat til at indlede drøftelser med regeringen og Det Radikale Venstre om et fælles finanslovsforslag, når vi når frem mod tredjebehandlingen.

Hvad var det, hr. Camre sagde i sit andet indlæg? Det var: vi kritiserer ikke indtægtsniveauet – vi bukker og takker. Vi kritiserer ikke udgiftsniveauet – også her må vi takke. Tilbage er altså diskussionen om nogle enkeltposter inden for disse to rammer.

Jeg tror, at hr. Camre også er enig i, at det er vigtigt for det, man kalder den sociale fordeling, som vi har været meget inde på i dag, og som ikke mindst finansministeren var inde på, at der ikke igen skabes behov for udstedelse af nye statsobligationer. Det er en vigtig socialpolitisk foranstaltning, at det ikke sker. Det er også en vigtig socialpolitisk foranstaltning, at der er en høj grad af beskæftigelse, altså at arbejdsløsheden fortsat bringes nedad. Og det er også vigtigt, at der er en meget lav inflation i samfundet. Alt sammen er vigtigt for det sociale niveau.

Hvis man tænker disse ting igennem og hr. Camre erklærer sig enig – det tror jeg hr. Camre vil gøre – så står det jo i hvert fald lysende klart, at hr. Camre ikke har andre at samarbejde om finansloven med end regeringspartierne og Det Radikale Venstre. Så mangler vi kun, at hr. Camre gentager sin meget kraftige kritik, som vel er et par måneder gammel, af det forslag til en økonomisk politik, som SF stillede op. Jeg ved ikke, om vi kan komme så langt i dag, men vi kunne måske nærme os.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg synes også, det er interessant, at hr. Bilgrav-Nielsen mener at kunne spore en udvikling i dagens løb. Jeg tror nu, det må skyldes, at hr. Bilgrav-Nielsen har glemt mit første indlæg, men jeg har da heldigvis manuskriptet, og lad mig citere bare et enkelt afsnit:

»Regeringen skal ikke glæde sig til at kunne gå ud med angreb på Socialdemokratiet for at foreslå store forøgelse af de totale udgifter, for det agter vi ikke at gøre.«

Jeg fortsatte med at fremhæve, at vi ønskede en anden fordeling ministerierne imellem, inden for det enkelte ministeriums område mellem forskellige opgaver og endog inden for visse enkelte love en anden fordeling af de midler, der efter overskriften – om jeg så må sige – på loven blev anvendt på en anden social fordeling end den, regeringen har valgt.

Der er altså ikke nogen forskel, og det har været mig magtpåliggende også ved tidligere finanslovdebatter at fremhæve, at Socialdemokratiet hverken lover lavere skatter eller bebuder meget større udgifter end dem, som ligger i regeringens forslag. Det har måske ikke været så, om jeg så må sige interessant, det har ikke været noget, der var så meget smæld i som enten løfter om voldsomme skattenedsættelser eller bebudelse af nye store offentlige udgifter. Men det er den realisme, som Socialdemokratiet omgiver den økonomiske politik med. Vores kritik af den sammensætning, finanslovsforslagene har haft, er netop gået på fordelingen, på den måde, visse opgaver blev løst på, på de skel, der blev skabt, og det var det, vi ønskede at lave om på.

Så vil jeg sige til slut til hr. Bilgrav-Nielsen, at vi deltager da meget gerne i drøftelser om udformningen af den nye finanslov, og jeg foreslår, at vi begynder med at flytte de forhandlinger, som Det Radikale Venstre nu skal have for lukkede døre i Statsministeriet, over i finansudvalget, således at vi får en mulighed for at øve indflydelse på, hvordan den kommende finanslov ser ud.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om bemyndigelse til optagelse af statslån i udlandet.

Af finansministeren (Palle Simonsen).
(Fremsat 8/10 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Det foreliggende lovforslag har til formål at give finansministeren en bemyndigelse til dels at optage statslån primært til brug for afvikling af gamle lån, som er forfaldne til indfrielse, dels til at ombytte højere forrentede lån med lavere forrentede.

Vi vedkender os ansvaret for det betalingsbalanceunderskud og den udlandsgæld, der skal finansieres, og derfor går vi også ind for det foreliggende lovforslag, altså for at give finansministeren den ønskede bemyndigelse.

Jeg har et enkelt spørgsmål til finansministeren, og det drejer sig om indfrielsen af gamle lån. Nu er det jo sådan, at den aller-nyeste tids historieskrivning kan berette om, hvorledes man fra statsgældskontorets side har foretaget indfrielse af dollarlån på et tidspunkt, hvor dollarkursen var i top, og hvor alle fornuftige mennesker sagde, at nu gælder det knageme om at låne i dollar, for de bliver billige at betale tilbage.

Efter de opgørelser, jeg har set, har det kostet fædrelandet den nette sum af 3 mia. kr. at indfri de pågældende dollarlån, og derfor vil jeg godt spørge finansministeren – jeg har for så vidt også gjort det skriftligt i finansudvalget – om ikke han måske sammen med sine embedsmænd kunne udtænke en procedure – ikke fordi vi i Folketinget er vældig forelskede i at komme til at overtage noget af det administrative ansvar fra rege-

ringen – hvorved der kunne skabes offentlighed om førtidsindfrielse af udlandslån, for jeg tror, jeg kender mindst en 6-7 stykker i finansudvalget, der, dengang denne indfrielse fandt sted, ville have givet finansministeren det gode råd at vente, indtil dollarkursen var faldet.

Kunne vi ikke på en eller anden led – vi får jo at vide, når ministeren har optaget et lån, og vi får orientering om, hvor meget der er trukket osv. – finde en god måde at offentliggøre oplysninger på i tide om førtidig indfrielse af udlandslån, så vi eventuelt kunne nå at træde på bremsepedalen. Det ville være interessant, og hvis ikke ministeren kan eller ønsker at svare på spørgsmålet her i dag, kan vi jo tage det op under udvalgsbehandlingen i finansudvalget vedrørende det foreliggende lovforslag.

Collet (KF):

Det er nu 2 år siden, vi sidst har haft et lovforslag af denne art. Formålet er jo at sikre Danmarks valutastilling, dels ved at vi førtidsindfrieder visse af fordringerne, dels ved at der kan være ændringer med hensyn til den private nettokapitalimport. Der sker jo tit det, at man kan skifte ret hurtigt fra privat nettokapitalimport til kapitaleksport. Der kan være nogle ganske store udsving her, som kan medføre et behov for større statslig låntagning, og vi kan på denne baggrund tilslutte os lovforslaget.

Fogh Rasmussen (V):

Venstre kan støtte, at finansministeren får en bemyndigelse til at optage statslån i udlandet til et samlet beløb svarende til 40 mia. kr. Denne bemyndigelse er nødvendig for at sikre en gnidningsfri finansiering af underskuddet på betalingsbalancen, og derfor kan vi medvirke til en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Jes Lunde (SF):

Også SF kan støtte lovforslaget. Det er klart, at når vi har en gæld til udlandet, når vi har et løbende betalingsbalanceunderskud, skal finansieringen heraf ske på den fornuftigst mulige måde, men det har ikke været tilfældet fra regeringens side indtil nu. Det synes jeg også er vigtigt at få sagt i denne debat. Regeringen har jo haft ansvaret for